

სამკერთა ხელოვნება

ГОБЕТКРОЕ
УКРҮГГТВО

SOVIET
АРТ

SOWJETKUNST

АРТ
SOVIETIQUE

1971

გიორგი მდივანი

მოკემედი პირენი

შ ე ნ ი ქ ი ა მ ი შ ა პირობული ღრამა

მიხეილ ქახიძე — 64 წლის
 ახალბაზრად მიხეილ ქახიძე — 19-20 წლას
 გიორგი ივანიანი — 35 წლის
 მარიამ შორაშვილიანი — ექიმო
 მამუკა — მისი ვეფი, სტუდენტი
 ხათუნა — სტუდენტი გოგონა
 ზურაბ შორაშვილიანი — იურისტი
 კათეპანე შორაშვილიანი — მისი მეუღლე
 ნინო — მათი ქალიშვილი
 ხანიკა — მეფოვე
 სთამკლიანი მოხატი — მეფოვეს ვეფი
 ივანე მათაშვილი — სახლის პატრონი
 მარიამ მათაშვილი — მისი მეუღლე
 სიმონი — მათი ვეფი
 თემო — კომკავშირის მდივანი
 გივი —
 ნუგზარი — { მამუკას ამხანაგები
 რამო
 დუღუჩავა — ჩეკის თანამშრომელი
 ჩეკისტები, ხალხი საყაყებით, სიმონის მეგობრები.

იხსნება ფარდა. სცენაზე საკმაოდ მოზრდილი ოთახია დიდი ბუხრით, ძველებური კართული ჩუქურთმებით, ჭერზე ჩამოკიდებული დიდი ქალით. ოთახი ნაწილია ყოფილი მდიდარული ბინის, სადაც ახლა წიგნებით სავსე თაროებია. სამუშაო მაგიდა, დივან-ტახტი, კედელზე ფოტოსურათებია. მაგიდაზე უთავბოლოა და დაყრილი ჟურნალ-გაზეთები. ეს სტუდენტის ოთახია.

სცენის შუაგულში ახალგაზრდა ქალ-ვეფი კოცნის ერთმანეთს. ღია კარებში გამოჩნდება მომხიბლავი გარეგნობის ქალი, რომელიც უმაღლე განარუნდება, რომ უხერხულ მდგომარეობაში არ ჩაყვინოს ახალგაზრდები. ისმის ხმა სცენის გარედან.

მ ა რ ი ა მ ი. მამუკა!
 (გოგონა სწრაფად გაინთავისუფლებს თავს მამუკასგან. მაგრამ მამუკა ხელს წააგლებს ხელზე და არუშვებს).

მ ა მ შ უ კ ა. (თვალეში ჩასცქერის გოგონას) რა იყო, დედა!

მ ა რ ი ა მ ი. რომელი საათია?

მ ა მ შ უ კ ა. ათის ნახევარი.

ხ ა თ უ ნ ა. (ჩურჩულით) გამიშვი.

მ ა მ შ უ კ ა. (ხელეგში ჩაავლებს ორთავე ხელს) შემომხედე, აი, ასე, გესმის, აი, ასე შემომხედე!

ხ ა თ უ ნ ა. (ჩურჩულით) გიყვარვარ?

მ ა მ შ უ კ ა. ძალიან, ძალიან მიყვარხარ.

ხ ა თ უ ნ ა. მე კი არ მიყვარხარ...

მ ა მ შ უ კ ა. სტუდი, მე ხომ ვიცი, რომ გიყვარვარ!

ხ ა თ უ ნ ა. კო, მიყვარხარ, მიყვარხარ.

მ ა მ შ უ კ ა. აბა, მარცხენე, როგორ გიყვარვარ?

ხ ა თ უ ნ ა. აი, ასე (დახუჭავს თვალებს და შეკრავს მუტებს).

მ ა მ შ უ კ ა. მე კი უფრო მეტად მიყვარხარ.

ხ ა თ უ ნ ა. უფრო მეტად სიყვარული შეუძლებელია.

მ ა მ შ უ კ ა. არა, მე რომ შენ მიყვარხარ, იმაზე მეტად სიყვარული მართლაც შეუძლებელია. (ისევ ეხვევა და კოცნის).

შეშინებული ხათუნა გაუსხლტება ხელიდან, მივა მაგიდასთან და დაიწყებს ჟურნალ-გაზეთების თვალიერებას. ოთახში შემოდის მამუკას დედა, მარიამი.

მ ა რ ი ა მ ი. (თითქოს ახლა დაინახა ხათუნა პირველად) ააა, მოხვედი, ხათუნა?

ხ ა თ უ ნ ა. (დარტყენილი) დიახ, დედა მარო.

მ ა რ ი ა მ ი. გამარჯობა.

ხ ა თ უ ნ ა. გამარჯობათ, დედა მარო.

მ ა რ ი ა მ ი. (ალაგებს მაგიდიდან საუზმის შემდეგ დარჩენილ ჭურჭელს) ღმერთო ჩემო, არასოდეს წესიერად არ ისაუზმებს ეს ბიჭი... ხათუნა, ჩაის დალევ?

ხ ა თ უ ნ ა . გამდლობთ, დეიდა მარო, მე უკვე ვისაუბრე. მ ა რ ი ა მ ი . პო, მართლა, ჩვენ აგარაკზე მივდევართ ჩემს დასთან. ხომ წამოხვალ?

ხ ა თ უ ნ ა . დიდი სიამოვნებით, მაგრამ უხერხული ხომ არ იქნება... (სიტყვის დამთავრება ვერ მოასწრო ხათუნამ, რომ დეიდა მარო უკვე ოთხიანი გავიდა)

მ ა მ უ კ ა . რა სისულელეა, მე მთელი დღით უნდა წამოყვანონ, შენ კი „უხერხული ხომ არ იქნება“ (აჯაყრებს ხათუნას)

ხ ა თ უ ნ ა . (არც უყურებს მამუკას და ისევ აგრძელებს ჟურნალ-გაზეთების თვალღებებს) რა აუცილებელია შენი აგარაკზე წასვლა, დარჩენილიავე!

მ ა მ უ კ ა . დედა მიხვობს, რომ წელიწადში ერთხელ მაინც წაიხდე დეიდასთან და აი, ეს ერთხელ სწორედ დღეს არის!

ხ ა თ უ ნ ა . (ათვლიერებს გაზეთებს და უკებ მოულოდნელობისაგან ჩაედება).

„გიგი გულბანი დარჩა უთვალად!“ (აგრძელებს კითხვას) თორმეტი წლის ბიჭა ზურგინამა, მესხეთე კლასის მოსწავლემ, ფარიკაბის დროს უცაბედად ხის ხმლით თვალში ამოუღო თავის მეგობარს გივი გულბანს, სკოლის დამლაგებლის ნინო გულბანის ვაჟს!“ (შემობის მარიამი, ჩერდება და უსმენს ხათუნას)

მ ა მ უ კ ა . (ხათუნას უკან დგას და აგრძელებს კითხვას) „ბიჭუნა მიიყვანეს მესტიის ცენტრალურ საავადმყოფოში, მაგრამ, როგორც ექიმებმა დაასკვნეს, ავადმყოფობა დაზიანებული აქვს თვალის რქოვანი გარსი და ბიჭუნა დაბრმავდება.“

მ ა რ ი ა მ ი . აი, რა მოყვება ხოლმე ბავშვების ცულქობას.

მ ა მ უ კ ა . (გამოსტაცებს ხათუნას გაზეთს და განაგრძობს) „მე ვერასოდეს ვაპატიებ ჩემს თავს, რომ ჩემი დანაშაულით გივი დაბრმავდა. გმობთ, მოგვეხმაროთ, რამდენი კარგი მკურნალია ჩვენს ქვეყანაში, ნუთუ არ შეიძლება გივის სინათლე დაბრუნდეს? მე ვიმოწმებ მთელი წელი, ორი წელი, რამდენიმე საჭირო იქნება, სულ ვიმოწმებ! მოვაროვებ ფულს. რომ გივისა და დედამის თბილისამდე ეყოს სამეზავროდ. მოგვეხმარო, რომ გივის ალუღაქს მხედველობა, თორემ თავს არ ვიცოცხლებ.“

ეს ბარათი წამოიჭობა მესტიის ცენტრალური საავადმყოფოს მთავარმა ექიმმა ნიკარაძემ. თან მიხვრა, ალბათ გივის მხედველობა აღარ დაუბრუნდებაო, მაგრამ თქვენ გესმით 12 წლის ბიჭა ზურგინას ტრავმადია? იგი არ ტრავმებს მას მარტო არც ერთი წუთით...“

ხ ა თ უ ნ ა . ღმერთო ჩემო, რა უბედურება!

მ ა რ ი ა მ ი . ორთავე ბავშვი ცოდავა, პირდაპირ საშინელება!

მ ა მ უ კ ა . დედა, ნუთუ მართლა არ შეიძლება მისთვის სინათლის დაბრუნება?

მ ა რ ი ა მ ი . არ ვიცი, ალბათ ბიჭი გასინჯეს გამოცდილობა საექილოიტებმა, მათ უკეთ იცინან.

მ ა მ უ კ ა . (უკებ) ტატიშვილს რომ ვკითხოთ?

მ ა რ ი ა მ ი . რას ამბობ, უხერხულია.

მ ა მ უ კ ა . რა არის უხერხული, შეიძლება ამაზეა დამოკიდებული ადამიანის სიცოცხლე.

მ ა რ ი ა მ ი . (სიყვარულით) წარმიდღინე, შვილო, რა დღემ ჩავარდება ბატონი ვანო. ყველა თბილისელმა რომ დაურევოს, ვინც ამ სტატიას წაიკითხავს?

მ ა მ უ კ ა . რა იქნება? არაფერიც არ იქნება (პასუხის მოლოდინში უყურებს ყველას).

ხ ა თ უ ნ ა . (აღღებებული) რასაკვირველია, არაფერიც არ იქნება (მაგრამ უკებ ცდილობს გამოასწოროს) თუმცა, შეიძლება მართლაც უხერხული იყოს, დღეს ხომ დასვეწმების დღეა.

მ ა რ ი ა მ ი . შესაძლია სახლშიც არაა, აგარაკზე იქნება წასული.

მ ა მ უ კ ა . იქნებ შეინა (იღებს ყურმილს და კრეფს ნომერს).

მ ა რ ი ა მ ი . მოიცა, რას ჩადი (წავალო მამუკას ხელი) სათქმელი მაინც მოვიფიქრო.

მ ა მ უ კ ა . (ყურმილს აძლევს ტელში) უთხარი, რომ შენი ახლობელის ბავშვმა დაკარგა მხედველობა.

მ ა რ ი ა მ ი . (დამბეულად) ქალბატონი თამარი ბრძანდებით? გამარჯობათ, მარიამ ჭორჭოლიანი გახლავართ... პროფესორი ალბათ აგარაკზეა?... სახლშია? მართლა?... (მამუკას გულმოსული) როგორ შეიძლება ასე?

ხ ა თ უ ნ ა . (ჩურჩულით მამუკას) ვინ არის?

მ ა მ უ კ ა . ცნობილი ავადმყოფისა, თვალის ექიმი.

მ ა რ ი ა მ ი . (იღიმება) ბატონი ვანო, გამარჯობათ!.. არა უშავს, კარგად, გამდლობთ! მაპატიეთ, ბატონო ვანო, რომ გაუხელო. ჩემი ახლობელის ვაჟს მესტიამ უხედურება შეუმთხვა, იტყობინებთან, რომ თვალის რქოვანა აქვს დაზიანებული... მითხარო, ბატონო ვანო, უიმედო მდგომარეობა?... (უსმენს, პაუზის შემდეგ) დიდი მადლობა, ნახვამდის (ღებს ყურმილს).

მ ა მ უ კ ა . რაო?

მ ა რ ი ა მ ი . რაღაც ადგილობრივმა ექიმებმა ასე დასაკვნეს, ალბათ, უშეძლოა. მაგრამ, მაინც ჩამოიყვანონ დამე ყველა ზომას მივიღებო.

მ ა მ უ კ ა . პოდა, ახლავე გამოუფხაბთო.

მ ა რ ი ა მ ი . ვის?

მ ა მ უ კ ა . რა თქმა უნდა, დედა-შვილს.

ხ ა თ უ ნ ა . ძალიან კარგი იქნებოდა.

მ ა რ ი ა მ ი . რა გულუბრველობით ხართ, ხომ არ გავიქვით... (მამუკა და ხათუნა არ აცლიან ლაპარაკს)

მ ა მ უ კ ა . მე მაქვს ფული, თუ ნებას მომიცემენ...

ხ ა თ უ ნ ა . იცე მაქვს.

მ ა რ ი ა მ ი . (მხრები აიჩრება) ფული შენია, შენ თვითონ დადგაროვე.

მ ა მ უ კ ა . (მიდის წიგნებთან) მესტია. მაღალმთიანი რაიონი. რა სიმამლეზეა, ნეტავ, ზღვის დონიდან? დედა, სადა მატლას?

მ ა რ ი ა მ ი . ბიძია მიშამ წაიღო გუშინ.

მ ა მ უ კ ა . (გარბის ოთახიდან, თან იძახის) ძია მიშა... ძია მიშა...

მ ა რ ი ა მ ი . (მამუკას თვალს გააყოლებს) რა სულწასულია.

ხ ა თ უ ნ ა . იქნებ მართლაც აღუდგინონ ბიჭს მხედველობა.

მ ა რ ი ა მ ი . ყველაფერი შესაძლებელია (სუფრას დაუწყებს სწორებას).

შემობის მამუკა ატლასით ხელში. მას შემოყვება მიხეილ კახიძე. სრულიად გათვითრებული მოხუცი. მიუხედავად მოხუცებულიობის, მის მოლოდინს, კეოსილი თვლები ჭერ კიდევ ახალ-გაზრდულად გამოურებიათ. მას აცვია კარგად შეკერილი, დიდი ხნის ნახარის კოსტუმი, ქაოქაო თეთრი პერანგი პალსტუხით და სარკესივით გამართებული ფეხსაცმელები, ატარებს ჭიბის საათს, თოლუბის ჭიბიდან მოინანს მოუღ მუწკვი.

მ ი ხ ე ლ ი . დილა მშვიდობისა, ქალბატონო მარიამ.

მ ა რ ი ა მ ი . მშვიდობა მოგკეთ ღმერთმა.

მ ი ხ ე ლ ი . სანებთის მიერის დალაშქრას ხომ არ ამირებს ჭაბუკი?

ხ ა თ უ ნ ა. (მორიდებულად) მესტიაში ცხოვრობს ბიჭი, რომელმაც მხედველობა დაკარგა.
 მ ი ხ ე ი ლ ი. დიახ, დიახ, წაივითხე, უბედური შემთხვევა... (ხათუნას) რა გქვიათ თქვენ?
 ხ ა თ უ ნ ა. ხათუნა.
 მ ი ხ ე ი ლ ი. კარგი სახელია ხათუნა (ჩამოართმევს ხელს).
 მ ა რ ი ა მ ი. მამუკამ გადაწყვიტა გამოუძახოს დედა-შვილს მესტიიდან, ჩამოიყვანოს თბილისში და აჩვენოს მოთფერონ ტატიშვილი.
 მ ი ხ ე ი ლ ი. კარგია... სწორი გადაწყვეტილებაა. რას იტყვი, ხათუნა, სწორია?
 ხ ა თ უ ნ ა. დიახ, ბატონო.
 მ ი ხ ე ი ლ ი. მერე და ფული? იმ ბიჭის დედა ხომ დამლაგებელია. „დამლაგებელი სკოლაში“, ასე სწორია. ჰოდა, რა დანაზოგი უნდა ჰქონდეთ მათ.
 მ ა მ უ კ ა. ფული მე მაქვს, ბიძია მიმა.
 მ ი ხ ე ი ლ ი. საკუთარი?
 მ ა მ უ კ ა. საკუთარი.
 მ ი ხ ე ი ლ ი. ფული რომ მქონდება, ალბათ მეც შენსავით მოვიტყულო, რასაკვირველია, თუ მოვიფიქრებდი (ეღიბება). შესაძლოა ვერც მოეფიქრებინა, იქნებ კიდევ, ასე არ არის, ხათუნა?
 ხ ა თ უ ნ ა. (დარცხენილი იღიბება) არ ვიცი.
 მ ი ხ ე ი ლ ი. (საქმიანად) ახლა როგორ მოვიტყუო?
 მ ა რ ი ა მ ი. გაუგებავით დღეებში ბავშვის დედას, რომ ბიჭი ჩამოიყვანოს ჩვენთან.
 მ ი ხ ე ი ლ ი. დღეებში კი არა, ქალბატონო მარიამ, წერილი უნდა გაუგზავნოთ, ავიაწერილო, რომელშიც დეტალურად აუხსნით საცოდავ ქალს, რომ თქვენ მას იწყვეთ თბილისში, რათა ბიჭი აჩვენოთ ცნობილ სპეციალისტს, რომ თქვენ ყველაფერს იღიბებთ მათთვის. თუ გნებავთ, მე დაგიწერთ ასეთ წერილს.
 მ ა რ ი ა მ ი. დიდად დამავალბეთ, ბატონო მიხეილ.
 მ ი ხ ე ი ლ ი. დიდი სიამოვნებით (სიყვარულით მოეფერება, თავზე ხელს გადაუსვამს, მამუკას ეღიბება) ესე იგი, მეც ამ საქმის მონაწილე ვხდები (მიღის კარგისაგან, მისი მზერა მოხვდება ორ სურათს, ერთ-მანეთის გვერდით რომ ჰქვიდა კედელზე. ეს სურათები ღამისი ახალგაზრდა ქალისა და კაცის — საბჭოთა არმიის კაპიტნის, რომელიც ძალზე ჰყავს მამუკას).
 მ ა რ ი ა მ ი. ეს მამუკას ბებიია, ქალბატონი ნინო... მე მას არ მოუწერებია... ეს კი ჩემი ქმარია, მამუკას მამა, კაპიტანი იყო. ბერლინთან დაიღუპა ომის უკანასკნელ დღეებში ბრმა ტყვიით.
 მ ი ხ ე ი ლ ი. ე... ძლიერ დასანანია. მით უფრო დასანანია, რომ ეს მოხდა ომის უკანასკნელ დღეებში (ერთხელ კიდევ შეხედავს სურათს და გადის).
 ხ ა თ უ ნ ა. (თვალებით აცილებს მიხეილს) ვინ არის ეს მოხუცი?
 მ ა რ ი ა მ ი. ჩვენი ახალი მეზობელია, ახლახან ახალი სახლის ორთახიანია ბინა გაცავდა ერთოთახიანზე ჩვენს ბინაში, უცნაური კაცია, არა?
 ხ ა თ უ ნ ა. (იყინის) პირდაპირ წარმოუდგენელია.
 მ ა რ ი ა მ ი. ჩვენი ბინიდან წავიდა სამი აუტანელი ადამიანი, მოვიდა მხოლოდ ეს ერთი. ჯერჯერობით კარგადაა საქმე, ფუი ეშმაკი, არ გაეთვალა. არავითარ გაუგებრობას ადგილი არა აქვს, პირიქით, ცდილობს მოეგებოს, გამოგადგვს რაიმეში. შემდეგ რა იქნება, ვინ იცის (გადის ოთახიდან). მამუკა წაველებს ხელს ხათუნას, ეხევა და კოცნის).
 ხ ა თ უ ნ ა. უხერხულია... დედა დაგვიანავს...

მ ა მ უ კ ა. დედა ეშმაკი ქალია... იგი ყველაფერს ხედავს! შენ გგონია, არ იცის, რომ ჩვენ ახლა ვკოცნით ერთმანეთს? იცის...
 ხ ა თ უ ნ ა. მართლა?
 მ ა მ უ კ ა. სინდის გვეციციბი (იხევა ეხევა და კოცნის).
 ხ ა თ უ ნ ა. გამიზრო (გავსდებტბა ხელიდან).
 (შემოდის მარიამი საწოლზე დასვენებულად).
 მ ა რ ი ა მ ი. აბა, წავიდეთ ხათუნა!
 ხ ა თ უ ნ ა. კი მაგრა... უხერხული ხომ არ იქნება...
 მ ა რ ი ა მ ი. (არ აცლის) არავითარი უხერხულობა, აბა რა არის აქ უხერხული, წავიდეთ, უფრო მზიარულად ვიქნებით.
 მ ა მ უ კ ა. წავიდეთ, წავიდეთ, თორემ ძალიან ცხელია (თვალს ჩაუკრავს ხათუნას, იღებს ჩანთებს და მიყვება ხათუნას და დედას)
 ისმის გართა კარის მიჯახუნება, რამდენიმე ხანს სიჩუმეა. შემდეგ კარზეც კაცური ისმის. კაცური მეორდება, კარები იღება და გამაჩრდება მიხეილს.
 მ ი ხ ე ი ლ ი. (შემოდის ქალაღლით ხელში) შეიძლება?... წასული... (რადაც განსაკუთრებული ინტერესით ათვალავს ირგვლივ ყველაფერს, მიდის მეორე კარებთან, შედის მეორე ოთახში).
 რამდენიმე ხანს ოთახი ცარიელია.
 მ ი ხ ე ი ლ ი. (ბრუნდება. განუწყვეტილად ათვალავს ერთხანს, გაუგებარია, რა უნდა ამ აქვს აქ. ეტყობა, თუქონდა არ არის. ისეთ შთაბეჭდილებას ტოვებს, თითქოს რაღაცა ეძებს ამ ოთახში. ათვალავს კედლებს ნივთებს... დღიდანს უუფროს ძველებზე ჰაღს. მივა ბუხართან, ხელით ეხება ჩუქურთმებს. ჩერდება ღამაში ქალისა და მისი შვილის სურათებთან, ჯიბიდან ამოიღებს ქათკა ცხვრისასხეს და დაუწყებს წმენდას სურათების შემოქმედს. ჩურჩულით) ბიძია... ბიძია... გამარჯობა ნინო! ნინო! რომცხვადი ნინო! წინათ პირველად შემოვივდი ამ ოთახში. გახსოვს, წინთ? გახსოვს? და აი ორმოცდაექვსი წლის შემდეგ იხევა აქ ვარ, აქ, შენთან. (აღურსიანი ჩურჩულით) გახსოვს, შენ ამბობდი, „ჩუხა, დედა გაიგონებსო“ (გაეცინა). „დედა გაიგონებსო“ (თავი გაიქნია, შებრუნდა, მივიდა მავალთან, დაეყრდნო ხელებით და მაყურებელს მიმართავს).
 დიახ. ადამიანს შეუძლია იცინებოს, იფანტაზიროს, მოიგონოს, მაგრამ თუ თქვენ შემგობსებით მე, უკვე მოხუცი, დასაზიარებულ, ბედგაუკუღმართებულ მიხეილ კახიძეს, მინდა თუ არა დაიბრუნო ჩემი ახალგაზრდობა, ჯანმრთელობა, ძალია, ენერჯია, დაევიბრუნო ჩემი შეყვარებული გოგონა, ოცნებები, მე დღევანდელს უფრო მეტს, ვიდრე ახალგაზრდობა. მთელ ჩემ სიცოცხლეს. დიახ, ბევრი ვერ გამოვიტყუო, მაგრამ მე არ გამტყუნებ მათ. ბევრს შეუძლია დამაციონოს, „რას მიაღწია მიხეილ კახიძემ?“ რა მიიღო მან თავისი მიფათი საცეს, მებრძოლი ცხოვრების სანაცვლოდ — მარტოხელია მიხეილ კახიძის, სამჯერ ტყვიით დახვრებული ფილტვები, გადამტყვევული ფსევტი, მოხუციის უძილო ღამეები, ავადმყოფი გული, ჰენსია და ცალკე ოთახი კომუნალურ სახლში. არა, ვინც ასე ფიქრობს ჩემზე, მან არ იცის ცხოვრების სიხარული (პაუზა). დიახ, მეც ამ სახლში ვავიზარდებ, ისე, როგორც ჩემი მამუკა... თქვენ არ იცით, რისთვის ვეძებ ჩემს „ჩემსა“ მამუკა ჩემი შვილიშვილია? დიახ! ჩემი დიდილი შვილის, ადგილის შვილი (შეხედავს კაპიტანის სურათს), რომელიც დაიღუპა ბერლინთან ომის უკანასკნელ დღეებში. „ბრმა ტყვიით“ (ჩაი-

ცინებს) „ბრმა ტყვია“... არიან ისეთი გულბრწყვილონი, რომლებსაც სჯერათ, რომ ომში არსებობს „ბრმა ტყვია“. დაე, გვნოთ ასე, თუ ამით გულს იმშვიდლებენ (მეცა სურათათს). ეჰ, ნინო, ნინო, ვიყავით მე და შენ ბედნიერები? ვიყავით! ვიყავით, ნინო! და არავინ ჩვენეი სისარულის, ჩვენი ბედნიერებისა არა იცოდდა. ვიყვლით მხოლოდ მე და შენ, შენ და მე

და ბ ნ ე ლ ე ბ ა

თბილისური ეზო. ქართული ორნამენტებით ნაწიში ხუთსართულიანი სახლი. აქ დღემდე შენარჩუნებულია ზის მოგძობ სკამები, ეზოც ხოთა შემოღობილი. წყალსადენი და სხვა დანარჩენი კი ახლებურია. სკამზე სხედან მიხეილ კახიძე და სათვალაიანი მოუცი, რომელსაც ნაყრისფერი ქუდი (უკა) ახურავს.

ს ა თ ვ ა ლ . მ ო ხ უ ც ი . პენსიას ლეულობ?
 მ ი ხ ე ი ლ ი . დიახ, ჯღებულობ.
 ს ა თ ვ ა ლ . მ ო ხ უ ც ი . რასაკვირავლია, უკენსიოდ ვარ შეიძლება! რამდენს ღებულობ?
 მ ი ხ ე ი ლ ი . ვიბრულობ, რამდენიც შეკუთვინს.
 ს ა თ ვ ა ლ . მ ო ხ უ ც ი . ეს კარგია! ძალიან კარგი... თუ-კი „რამდენიც გეკუთვინს“...
 მ ი ხ ე ი ლ ი . თქონი დიდი ხანია აქ ცხოვრობთ?
 ს ა თ ვ ა ლ . მ ო ხ უ ც ი . დიდი ხანია, დღიდან ჩემი დაბადებისა!...

მ ი ხ ე ი ლ ი . და სულ ამ სახლში?
 ს ა თ ვ ა ლ . მ ო ხ უ ც ი . დიახ, ზუსტად ამ სახლში! მამარჩემი აქ მეფეოვით მუშაობდა... (იყინის) ორი სიბჭყვიით, პროლეტარული წარმომშობისა ვარ! მე კი აქ წყლისათვის ოსტაკაბად ვმუშაობდი და მაქვს ორმოცდაროი წლის მუშაობის სტაჟი. აი, ასეთია საქმის ვითარება.

მ ი ხ ე ი ლ ი . ამ სახლის მეპატრონეები თუ გახსოვთ?
 ს ა თ ვ ა ლ . მ ო ხ უ ც ი . მავაშვილები? ის დაწყვილი-ლები? ვინ არ იცნობდა მათ თბილისში. მდიდარი სახლის იყო... ყოველ ახალ წელს მამარჩემს ნაირნაირ კამფეტების აბლევიდენ სარქქრად, რომ კარგად ემსახურებოდა. ვმშაი იყო ჩვენი პატრონი, უსინდისი.
 მ ი ხ ე ი ლ ი . კახიძეები თუ გახსოვთ, ისინიც მავაშვილებთან ცხოვრობდნენ.

ს ა თ ვ ა ლ . მ ო ხ უ ც ი . კახიძეები?... ჯანა ყველას დიდი მახსოვრებს ააიი? არა... სახლი დიდაა, აქ ბევრი პატროსანი ცხოვრობდა და ბევრი უსინდისოა (უყურებს ჯიბის საათს), ოპო, რ დრო გასულა, წაივლით, შინა!

მ ი ხ ე ი ლ ი . (უსწორებს) მიხეილი, თუ გნებათ მიშა.
 ს ა თ ვ ა ლ . მ ო ხ უ ც ი . წაივლით, მიშა, გავერთით, დომინო ვითამაშოთ.

მ ი ხ ე ი ლ ი . მია თამაშით არა ვარ გაბაცებული.
 ს ა თ ვ ა ლ . მ ო ხ უ ც ი . აი, მე რას გეჩყვი (ხეწვითი დედას სკამიდან) მოწყინიოდ ცხოვრება ჭქონია, მე-გობართ... რაღა პენსიონერი ხარ, დომინოს თამაში თუ არ გიყვარს (მიდის).

მ ი ხ ე ი ლ ი . (მწარად გაიომა) „პროლოგარული წარმომშობისა! მახსოვს, რაოივ! კარგად მახსოვხარ! მამაშენი ხარკიკ კარგად მახსოვს, მე არაფერი დამეწვიყვია! მე ყველაფერი მახსოვს, ყველაფერი!... (მავრებელს) აი, აქ (უთითებს ხელით) მამარჩემი ცხოვრობდა. სტაჟის მუშა ნიაოლოზ კახიძე (უთითებს სათაყ წაივლიდა სათვალაიანი მოხუცი) არ ახსოვს მამარჩემი.. ახსოვს! დედაჩემს სალომე ერეკლე... მე დღდის-ერთა ვიყავი... რომ შემეძობს თქვენთვის იმ ფოტო-

სურათების ჩვენება, თვრამეტი წლისა რომ ვიყავი, იტყვიდით, რომ ეს ფოტოსურათები ჩემი შვილი-შვილის მამაკაცია, რომელსაც თქვენი კარგად იცნობთ. მართალია, მასზე მაღალი, მხარბეჭიანი ვიყავი, მაგრამ სახით ზედგამოჭრილი მამაკაც! არა... ნუ გავიკვირდებით, თუ ახლა ჩვეწში საერთოს ვერ ხედავთ. მე მივემდინე რკინის წნელებით, მოელავდნენ წიხლებით, მუშტით მილწნდნა ყებეს! მე გადაიტანე ყველაფერი, ყველაფერი, რისი ატანაც შეუძლია ადამიანს! მაგრამ, როგორც ხედავთ, ცოცხალი ვარ! და არა მარტო ცოცხალი, არამედ ძალიან ბედნიერი! პატრონებსაც გეფიციციით, რომ ბედნიერი ვარ! (გულმოსულად გაიმედვს იქით, საითაც სათვალაიანი მოხუცი წაივდა და წაიბურტყუნებს) „პროლეტარული წარმომშობისა!“... ქვეწარმავალი, მამაძალი... (მობრუნდება მავრებლისკენ) ეს სახლი ორმოცდაათი წლის წინათ ასევე იდგა აქ, როგორც დღეს... სახლის მფლობელინი, მავაშვილები, ცხოვრობდნენ მეთხე სართულზე, და-ნარჩენი სართულები ეტრათ ვეიმებს... ინყირებს... იურისტებს... სახელმწიფო მოხელეებს და, ერთ სიტყვით, საქმიან ხალხს. მათ ჰქინდათ დიდი, მდიდრული ბინები. ეს სახლი მიელ თბილისში განსაკუთრებულ იყო... მამარჩემი მყერი ხელფასს ღებულობდა... მოშობლები წელეზე ფეხს იდგამდნენ, არაფერს მაკლებდნენ და ცვილობდნენ ჩემება კაცი გამოსულყო. მი-მამარეს კიდევ თბილისის უნივერსიტეტში.

და ბ ნ ე ლ ე ბ ა

იმავე სახლის ეზო, 1921 წელი.
 ეკლავიერი ისევა, მხოლოდ ჩამოკიდებულია დიდი აუტრული ქიშკარი, იმავე სკამზე სხედან მოხუცი მიხეილ კახიძე და ახალგაზრდა მიხეილ კახიძე სტუდენტურ ფორმალში. ერთი და იგივე გზით სიბერესა და ახალგაზრდაობაში. ახალგაზრდა მიხეილის როლს თამაშობს იგივე მსახიობი, ვინც ანსაზიერებს მამუკას.

მ ო ხ უ ც ი მ ი ხ ე ი ლ ი . რასაკვირველია, მე არ ვიყავი ისეთი გასუქებული, როგორც ამჟამად! მე ვიყავი სუსტი და უფრო მაღალი, უფრო მაღალი, ვიდრე მამუკა, ამიტომ არ კავეჭირდებათ, წარმომიდგინოთ ახალგაზრდაობაში... მე გწერდი ლექსებს...

ა ხ ა ლ გ ა ზ რ დ ა მ ი ხ ე ი ლ ი . მიყვარდა გალაკტორი.
 მ ო ხ უ ც ი მ ი ხ ე ი ლ ი . „შეუე თბიბათვისა, მწუე თბიბათვისა,

ლოცვად მუხლმომყრილი გრალს შევედრები...
 ლოცვად მუხლმომყრილი გრალს შევედრები...
 ეჰ, დამავიწყდა!

ა ხ ა ლ გ ა ზ რ დ ა მ ი ხ ე ი ლ ი . (ალფრედთანებით) „იგი, ვინც მიყვარდა დიდი სიყვარულით, ფრთებით დაიფარე — ამას გვევდრები“...

მ ო ხ უ ც ი მ ი ხ ე ი ლ ი . დიახ, ძალიან მიყვარდა ლექსები!

ა ხ ა ლ გ ა ზ რ დ ა მ ი ხ ე ი ლ ი . და გწერდი ლექსებს, თან ვიცნობდი გამომსილციევი ავიატორი.

მ ო ხ უ ც ი მ ი ხ ე ი ლ ი . მახსოვს, პირველი თვითმფრინავი, რომელმაც თბილისს თავზე გადაუფრინა და ისე ამიტგარა გული, რომ ამის რადიოცემა მენწლებდა! ეს მარტო სისარული კი არა, რაღაც უფრო მეტი იყო, სისარულზე უფრო მეტი გრწინდა... შინ რომ დაბერუნდი მფრინავზე დაწვერი ლექსი, რომელიც ვაგუკითხე ღედას... არ მახსოვს სიტყვები, მაგრამ ერთთ

რამ არ დამეწყინა! დედას გაეღიმა და თავზე ხელი გადამისვა... მერე...

ახალგაზრდა მიხეილი. მერე ეს ლექსი წაუკეთებინოს.

მოსუცი მიხეილი. ის მესამე სართულზე ცხოვრობდა, თითქმისდამეჩვიებოდა თანში... იქ, სადაც ახლა ვცხოვრობ მე და ცხოვრობენ ჩემი მამაყა და ჩემი მარიამი. დიას, ისინი ჩემები არიან. ნინოს მამა, ზურაბ ქორეოლიანი, განთქმული ვეკელი იყო. ნინოს ჰყავდა პატარა ძმა, მე მას გამოვლენდა:საფრის ვამზადებდი და ხშირად ვიყავი მათთან სახლში და ეს იყო ყველაზე ბედნიერი დღეები ჩემს ცხოვრებაში!

ახალგაზრდა მიხეილი. ჩემი ლექსები ძალიან მოსწონდა ნინოს და მეუბნებოდა, რომ მე დავდეგე-რამი დღი პოეტი, არ მირჩევდა სამხედრო განათლების მიღებას, მეუბნებოდა „სამშო პროფესიაა“.

მოსუცი მიხეილი. (ამობინება) „სამშო პროფესია“... სამშო პროფესია... იმიტომ იჩვენებოდა, რომ მაშინ თბილისში არეულია იყო... ხშირად ღამ-ღამობით ისმუდა სროლა: ჩეკისტები აპატიმრებდნენ კონტრრევოლუციურ ბანდებს.

ახალგაზრდა მიხეილი. ჩვენს სახლში... მეორე სართულზე, აი, იქ, სადაც ორი ფანჯარა... ცხოვრობდა „სამშო პროფესის“ კაცი...

მოსუცი მიხეილი. მასლავს გიორგი იშხელი...

ახალგაზრდა მიხეილი. დიას, კომუნისტური გიორგი იშხელი, ისიც მამასთან ერთად მუშაობდა რეაბილიტაციის ცენტრში, სახლში, ყველას გაუკვირდა, როცა გაიგეს, რომ ის რევოლუციონერი იყო.

მოსუცი მიხეილი. და იცით, ყველაზე გაუბოდიხენ მათთან შეხედრას... უმნიშვნელო მათთან საუბრის... ის ამას გრძობდა! „ჩეკისტი ცხოვრობს ჩვენთან სახლში“, შემინებელი ჩურჩულებდნენ ქალები ზედა სართულებიდან...

ახალგაზრდა მიხეილი. არა, პირადად მე არ მეწილიადა (ჩაფიქრდება). არ ვიცი, ალბათ მეწილია... ვცდილობდი, არ შეხვედროდი პირისპირ...

მოსუცი მიხეილი. ის ხშირად არ ათევედა სახლში დაბნეულ... კომუნისტებს მაშინ უჭირდათ, ძალიან უჭირდათ!

ახალგაზრდა მიხეილი. ერთ საღამოს ვხივარ აი აქ, ამ სკამზე, და ველოდები ჩემს ნინოს. და უკვებ, ნაბიჯების ხმა! ვხედავ, მოდის ეს „სამშო პროფესის“ კაცი.

ქმურადან შემოდის ტუავის ქუბაში გამოწყობილი ოცდა-ბოთხობით წილს კაცი. ჭრბიდან გამოშვრილა მამურების ხის ბუდე. სამოქალაქო ომის დროს, თავზე კეპა ახურავს, რამდენიმე დღის პირგაუპარსავია, დეკომა ძლიერ დაღლილ-დაქანცულია. ჩერდება სკამთან.

გიორგი იშხელი. გამარჯობა, მიშა!

ახალგაზრდა მიხეილი. (მოკრძალებით დგება) გაგიმარჯობო, ბატონო გიორგი.

გიორგი. (მთხვევს მიშას ხელებს და მასთან ერთად ჯდება სკამზე) როგორაა შენი საქმეები? დიდი ხანია ერთმანეთი არ გვიხანავს.

ახალგაზრდა მიხეილი. არაუშავს... ინსტიტუტი... გამოვლენი... ყველაფერი ისეა, როგორც სტუდენტს შეეფერება.

მოსუცი მიხეილი. გიორგის ერთი თვისება ჰქონდა — შენთან საუბრისას ყველაფერს ათავსებოდა გარშემო! და ეს მე, რატომღაც, მანერეულებდა.

გიორგი. როგორ არიან მამა და დედა?

ახალგაზრდა მიხეილი. არაუშავთ, ცოცხლობენ!

გიორგი. ცოცხლობენ. ცოცხლობენ...

მოსუცი მიხეილი. მე მინდოდა შეთქვა, რომ ის სხვაგვარად, შევცლილი გამოიყურებოდა, მაგრამ... რატომღაც ვერ გავხედე. შემეშინა და თუ უხერხულად ჩავთვალე, ამას ვერ გეტყვი...

გიორგი. (შეხედა ახალგაზრდა მიშას) ესე იგი გამოვლენი?..

(მოულოდნელად) მიშა, შენ კომკავშირელი ხარ თუ არა?

ახალგაზრდა მიხეილი. თითქმის შეშინდა ამ კითხვის (პაუზის შემდეგ) დიას, კომკავშირელი ვარ.

გიორგი. ეს კარგია, მიშა! ახლა ჩვენ ძალიან გჭირდება შენისთანები, კომკავშირელები (შემდეგ ჩუმად ეკითხება) შენ ხშირად ხვდები სიმონ მაყაშვილს?

ახალგაზრდა მიხეილი. სიმონს?

გიორგი. კი!

ახალგაზრდა მიხეილი. კი, დღეს ვნახე.

გიორგი. მასთან ჭრელი ახალგაზრდობა დადის... ასე არ არის?..

ახალგაზრდა მიხეილი. მშ... არ ვიცი...

მოსუცი მიხეილი. შე ვიცოდი, რომ მასთან ხშირად დადიან მეგობრები... ისინი დღესაც იყვნენ, მე ვნახე ისინი, მაგრამ შემეშინდა შეთქვა ყოველივე ეს. ის მიხედა, რომ მე ვიცურებ, ძნელი იყო ტყუილის თქმა გიორგი იშხელისთვის. მე გეგონა, ის ყოველთვის ხვდებოდა ყველაფერს. მან იცოდა, რომ მე ვიცურებ, იმიტომ კი არა, რომ ვემგობობდი სიმონთან და ვფარავდი მას, არამედ იმიტომ, რომ მეწილია მცოდნედა ის, რაც შეიძლებოდა სკოლდან გიორგის.

გიორგი. თვალთ გეჭირის, მიშა! გაიგე, მიძიმე დროა!.. ისინი ყველაინ მზად არიან მისხლში ჩაახშონ ჩვენი რევოლუცია! გესმის აქ? შენი რევოლუცია, შენი კომკავშირი.

ახალგაზრდა მიხეილი. მესმის, ბატონო გიორგი.

გიორგი. (ჯიბიდან იღებს პაპიროსს, არ აწოდებს მიშას და ეკითხება) ეწვევი?

ახალგაზრდა მიხეილი. არა, არ ვეწვევი.

გიორგი. კარგია, რომ არ ეწვევი (სამომენებით გააბოლა, მიჭუტა თვალები, პაუზის შემდეგ მოულოდნელად) კი, მართლა, ნინო როგორ არის?

ახალგაზრდა მიხეილი. (შეკუმუნებული) როგორი ნინო?

გიორგი. ჩემი აზრით, სიმონ მაყაშვილი ნინოს გულჯრობდა არ უყურებდა. შენ ბავშვი არა ხარ... პატიოსნებას გეუცხობ, იმიტომ კი არ გუგუნები, რომ გაეჭვიანი! უნახარი ნინოს... არა, არ უნახარ, უნდალოდ აგრძობობი, რომ სიმონს, მამამისსა და მათ მეგობრებს სხვა გზა აქვთ...

ახალგაზრდა მიხეილი. ნინო აქ რა შუაშია? გიორგი. ნუ ცხარობ!

მოსუცი მიხეილი. მე მჯეროდა გიორგის. ის მართლაც მეუბნებოდა, უნდალა მფარავლობა გაეწია როგორც ჩემთვის, ასევე ნინოსთვისაც.

გიორგი. (ჩუმად) მიშა, იქნებ მაყაშვილები აქ არავეყრ შუაში არ არიან. მაგრამ ის, რასაც ახლა მე შენ გეტყვი, მხოლოდ ჩვენ შორის უნდა დარჩეს! შენც ხომ ბოლშევიკი ხარ! (უფრო მიუახლოვდა, რომ სერიოზულად საუბარი დაეწყო).

ახალგაზრდა მიხეილი. (ხმის კანკალით) გისმენთ, ბატონო გიორგი. ამ დროს ქუჩიდან მოისმა ნაბიჯების ხმა.

გიორგი. (მიხედ-მოხედა, ჩურჩულით) მოდიან! ახლა დადლოლი ვარ... ხვალ მოვილაპარაკოთ... ძალიან მჭირდება შენი დახმარება! (ადგა, ხელი გაუწოდა, გა- მოურყვილობა) ძილი ნებისა! (გაეშრათა სახლისაკენ). ახალგაზრდა მიხედი თვალებით ავილებს მიმავალ გიორგი იშხნებს. ეწოში შემოდის მავაშვილი, მალალი, წარმოსადები კაცი, ხელკავით ცოლთან ერთად.

მავაშვილი. (ჩუმად მიმავალ იშხნულზე უთითებს) აი, ეს არის გიორგი იშხნელი.
მარკა. დღმერთ ჩემო! შიშისაგან სისხლი მყი- ნება ძარღვევში, როცა ამ ქვეყნარმავალს ეხედავ!
მავაშვილი. (გავლისას) გამარჯობა, მიშა!
ახალგაზრდა მიხეილი. (მოკრძალებით) გავი- მარჯოთ, ბატონო ივანე.

(მავაშვილები გადიან)

მიშა სწრაფად შემოპოხნდება დარბაზისაკენ, რამდენიმე ნა- ბიჯს წინ გადმოდგამს და ნერვიულად დაიწყებს.
ახალგაზრდა მიხეილი. დილაზედ ვერ დავიძი- ნე... სულ იმასვე ვფიქრობ, რას შეტყვის ხვალ გიორგი იშხნელს... რა გამოცდა მიღოს?... ის მომიხედ მე... მე კი მიშინია მისი... მეშინია როგორც ჩვესის, ისევე მეშინია, როგორც ყველა მესუბრის... მოუთმენლად ვლოდობოდი ხვალინდელ დღეს. მჯერა, რომ გიორგის შეუძლია გატანდოს ძალიან დიდი და შინვეწნულფანი საიდუმლო!

მოხუცი მიხეილი. (დამშვიდებით) მე მოუთმენ- ლად ვილოდო ხვალინდელ დღეს...

ახალგაზრდა მიხეილი. მე კი საშინლად მეშინ- ნია ხვალინდელი დღის... ჩემს ცხოვრებაში არ მქონია ასეთი მძიმე წუთები! იჩნებ ვაზიბა, მივიდე სახლში და ვსთხოვ, რა უნდა მითვისაო?

(გაქეჩა სადარბაზო შესასვლელისაკენ. შერჩრდა) არა, არა. მას ალბათ უკვირ ძინავს, დადლოლსა და და- ჭანულს!

მოხუცი მიხეილი. (დამშვიდებით ანაგრძობს) მე შიშით მოვილოდო ხვალინდელ დილას... თუ დილით გავიგებ, რომ თამთ გიორგი იშხნელი მოუკლავთ! ახალგაზრდა მიხეილი. (შეშფოთებული) მოკ- ლს! მოკლეს!

მოხუცი მიხეილი. (მშვიდად) ღამის თორმეტ სა- ათზე ის გამოიძახებს ჩეკავი.

ახალგაზრდა მიხეილი. (აღოუფებოლი, თავზარ- იანად) ვილოდო თავში ჩაივლებს ხილავს თა ჩურჩულებს! მოკლეს! გიორგი იშხნელი მოკლეს!

მოხუცი მიხეილი. (მშვიდად) აღმოაჩინეს შეი- არაობოლი კონტრეროლოკოთინების ბანაო... ზან- დის სალოცავიკო რაზმს მეთაურობდა იშხნელი... ამ ქსანურ შეტაკებაში დაილოპუნენ ჩვენი გიორგი თა მასთან ერთად სამი კომუნისტი. ჭყვიამ თავი გაუხ- ვირტა გიორგის. ამის შესახებ მეორე დღეს იტყვიან- ნებოთინენ გახეითები.

ახალგაზრდა მიხეილი. (ჩურჩულით) ისე მოკ- ლეს, ვერც კი მოასწრო ჩემთვის რაიმეს თქმა... თუმცა... ძალიან ბევრი გამანდ... ძალიან...

მოხუცი მიხეილი. მივალ ჩვესს სახლს შიშით დაე- უფლო, ზოგს უხაროდ. მაგრამ გინდობ, ხმალოლო თიბა, კომუნისტი იშხნელი მოკლულიაო... დანარჩე- ნებს აი ვთვობოთათ. კაცი, რომელიც დიამადა და ვაიხარდა ჩვენს სახლში, რომელიც არ იცოდა ძილი თა მოსაგრება ამ მძიმე დღეებში. თუმცა, იმთავიკ უშე- ნოდათ. აშკარად გამოეთქვათ თავიანთი სინანული... ახალგაზრდა მიხეილი. მამაჩემმა სინანულით

გაქენია თავი და თქვა: „ფანატრიკოსი იყო და იმი- ტრამაც დაიღუპაო!“

მოხუცი მიხეილი. სიმონ მაყაშვილი იმ დღეს დი- ლინდავ კარგ ხასიათზე იყო, საღამოს კი მეგობრებ- თან ერთად გაულეშილი შემობარბაცდა ეწოში.

სიმონ მაყაშვილი. — მალალი, სასიამოვნო გარეგნობის ახალ- გაზრდა კაცი თავის მეგობრებთან ერთად შემოდის ეწოში. მხა- რულობენ, იციანო, ხმაშალა საუბრებზე რაღაცაზე...

სიმონი. (აგრძელებს საუბარს) ის მეუბნება: „გაიგებთ, ახალგაზრდა! მომავალი იურისტების სწავლების პროგრამა შეიცვლება... მე ვეკითხები: „მაგრამ კანონ- მებულობა, ბატონო პროფესორი, თმ, მანაკრით ა-მ- ხან-ან-ა-გო პროფესორი! (მოულოდნელად შეაშინია ახალგაზრდა მიშა და გაქეჩა მისკენ) გამარჯობა, მიშა! (გვერდით მიუხდა) საწყალი გიორგი! შენ წარ- მითვალე, ცოლვა...“

ახალგაზრდა მიხეილი. რასაკვირველია, ცოლ- ვას!

სიმონი. ცოლი... შვილები...

ახალგაზრდა მიხეილი. შვილები არ ყავს, ერთი ყავდა და ისიც მოუკვდა.

სიმონი. დიას, დიას მოუკვდა... საცოდავი გიორგი... ჰო, მართლა, გაციანით, ეს ჩემი მიუხედავია. მიშა აახიბე, ესენი კი ჩემი თანაგროსობი არიან (დგება შეშე და გააკრეება მიშს). მიშა, წამოდი ჩვენთან, ცოტა მოეუბნინოთ, დღეს გამოცდა ჩავატარებ...

ახალგაზრდა მიხეილი. გამდლობთ, არ შემიძ- ლია, თავი შეტყევა და პატივი მიწა ვიკვდე...

მოხუცი მიხეილი. (დარბაზისაკენ) მე ის მეუხი- რებოდა, ვაჟიანობით კიოვდა და, რასაკვირველია, არ შემიძლო მასთან წასვლა თა დროსტარება.

სიმონი. ნუ სულელობ! წამოდი! ცოტა დავლიოთ, ძა- ლიან ცოტა.

ახალგაზრდა მიხეილი. გაიგე, არ შემიძლია.

სიმონი. როგორც გინდა! (მიდის). ახალგაზრდა მიშა თვალებით ავილებს სიმონს და მის მეგობ- რებს სახლებად გამოიბს ღამაში, სათოთი, მომობილია ქალ- შვილი. ეს ნინოა. ახალგაზრდა მიშა გაქეჩა მის შესახებდრად, ისინი გადაეხვივან ერთმანეთს და კლცინან.

მოხუცი მიხეილი. (მავაშვილებთან დარბაზისაკენ) უფობისა, ჩემმა ახალგაზრდობამ (უთითებს მიშაზე) ილაპარაკოს თქვეთთან (სწრაფად ადის).

ნინო. (თალოებში უყურებს) შენ რაღაც აფორიაქე- ბოლი ხარ, მიშა!

ახალგაზრდა მიხეილი. ჰო, მე მეცოდება პიორი იშხნელი!

ნინო. ძალიან საყოდავია!.. მაგრამ ამბობენ, რომ თვი- თონ ის უფრო მიტს კლავდათ.

ახალგაზრდა მიხეილი. ვის კლავდა ის?

ნინო. არ ვიცი... ხალხს ის ხომ ჩეკავში მუშაობდა...

ახალგაზრდა მიხეილი. მავის შენ არაფერი გეტყობ, ნინო!

ნინო. შეიძლება არაფერი მესმოდეს, მაგრამ, მე მეგო- ნია, მამამ ჩემზე უკეთ იცის.

ახალგაზრდა მიხეილი. ნინო, გენაცავლე, არა- ვის არ უთხრა, რაზე საუბრობენ თქვენთან სახლში, თორემ ხომ იცი...

ნინო. (შეშინებული) არა, რას ამბობ, ამას მხოლოდ შენ გეუბნები! (სხლებთან საკმავე).

ახალგაზრდა მიხეილი. (ჩაიხუტებს ნინოს და იყურება სადღაც შორს). არაფერ იცის. რა მოგაოოს...

ნინო. ყველაფერი კარგად იქნება, ჩვენები აგარაკზე მი- დიან, მე არ მიწდა მათთან ერთად წასვლა. დედა გა- მიჯავდება და მიხობრა: „ვიცი, რატომაც გინდა ქა-

ლაქში დარჩენაო⁴. მე ვუბახუბე არც ვმალავ-მეთქი⁴. დღემაც ყველაფერი იცის ჩვენი შესახებ, მიშა...
 ახალგაზრდა მიხეილი. შენ ასე გგონია?
 ნინო. ჩემის აზრით, აბსოლუტურად ყველაფერი იცის ერთხელ მამას შევეკამათა კითხვით: ქალიშვილი ცხრა-მეტი წლისაა და უფლებაც აქვს შეიყვაროს, გაერთოს და თავისი აზრით იქონიოს! მამამ კი ურწევით ხმით დაღლიდა: „რა აზრი, სულალო! უნდა იცოდეს, ვინაა ეს გაერთო და ვინ შეიყვაროს! დროა ასეთი!...“ მოველოდ, ჩვენთან სახლში საშინელი არეულ-დარეულობაა! (ჩურჩულეს) მამა სულ ნერვიულობს... მაყა-შვილი მოსვენებას არ აძლევს, სულ მასთანაა...
 ახალგაზრდა მიხეილი. მაყაშვილი? იმას რაღა უნდა თქვენთან?

ნინო. (მიამიტად) არ ვიცი, ჩაიკვებებიან მამასთან თათხში და დიდხანს, ძალიან დიდხანს დაღებენ რა-ღაცეებზე. მამა ხომ როგორც იურისტი, ყოველთვის იყავდა მაყაშვილებს.

ახალგაზრდა მიხეილი. (მოულოდნელად) ნუ მოიბრძობთ მამაშვილებთან... (ტყუობდა თავისივე სიტყვების მიჯშინდა)

ნინო. რატომ?
 ახალგაზრდა მიხეილი. ისე! არ გინდა! არ გინდა, ნინო!

ნინო. სადილობისას მამამ თქვა: „აი, ვინ არის თირ-სოული ახალგაზრდა, დიდებული სასიძო, სიმონ მაყა-შვილი. იკუბი არ იჩნებოდა მასთან დამეგობრებაო!...“

ახალგაზრდა მიხეილი. სიმონი?... (მტკის თქვა ვიღარ მოახერხებ, თითქოს რა ჩაუვარდათ მოყვლით)

ნინო. დიდად კი მშვენივრად გამოიყენა... აის ჭირდებოდა შენი სიმონი. ლოთი, გარჯანია, სწორედ ვგადავკალია ოჯახშიო! (შეხდა მიშის თვალებში) შენ რატომ ხარ ასე აღელვებული?...

ახალგაზრდა მიხეილი. იმხნელი...
 ნინო. (არ აცლის) ძალიან ცოლდაა! არ ვიცოდეს რა ერქვა მას...

ახალგაზრდა მიხეილი. გიორგი.

ნინო. საცოდავი. ადამიანი ცხოვრობდა ამ უბანში... მიდიოდა... მოდიოდა... ამ საამზე ჯობილდა, სადაც ახლა ჩვენ ვხსნივართ... მორცის მოსილა... აღარასოდეს აღარ დაბრუნდება საკუთარ სახლში...

ახალგაზრდა მიხეილი. საშინელებია...

ნინო. დიდი საიმოვნებოთ დაგკარგებთ აქაურობას და გაიქცეოდით შენთან ერთად საომო სოფელში... აღარ შემიძლია, მომზებრდა ეს ხმაური... ეს რევილუცია... გაიქცეოდით და თავისიანებით სამეფო მშვიდობიანად გდგომას, სადაც არავინ შეგაფუჭებს...

ახალგაზრდა მიხეილი. შენ გგონია, სოფელში უფრო სიმშვიდეა? პირიქით, ამ არეულობასთან ერთად დიდი შიმშილობაა.

ნინო. (თავით მიყვანდნო მიშას მკერდს) მეშინია, მიშა, მეშინია, თვითონაც არ ვიცი, რისა მეშინია... ნუთუ არასოდეს იქნება სიმშვიდე?...

ახალგაზრდა მიხეილი. იქნება, ნინო, იქნება!

ნინო. (ცრემლმორთული) მე ვი მინდა, რომ ახლა იყოს! (მარადეა გვერდის მიშას) იცი?... დღეაფიცი ხელთ თავალებში შეიჭურება, ვლთებება, რომ ვეფიცე ნოსტის რაღაც საშინელს...

ახალგაზრდა მიხეილი. შენ ნურაფრის გეშინია, მალე გაივებ ყველაფერს... და თუ მამა და დედა გაჯავრდებიან, მათ გუთონით კიდეც გაჯავრება... (მოხვევს ხელებს და მიიხივებს) მე შენ ძალიან მიყვარხარ, ნინო, ძალიან...

ნინო. (ჩურჩულეს) მეც ძალიან, ძალიან მიყვარხარ... (კოცნის).

ახალგაზრდა მიხეილი. მზეო თიბათვისა, მზეო თიბათვისა,

ლოცავთ მუხლმორქობი გრასალ შევიდრები, იგი, ინიც მიყარა და დიდი სიყვარულით, ფრთხილ დაითავი.— ამას გვიდრები.

ნინო. ტანჯა-პასუხადღი თაღონი მიერდღენ, სუოი მიავლინე ისე შენმირი, ოოოა ააუთვეი ისეც ციურდღან.

ახალგაზრდა მიხეილი. ხანმა უნდობარმა გზარომ შევლია.

ახალგაზრდა მიხეილი. შენთან, მიმართ ჩარტახილი მას ნუ შეიგება, მზეო თიბათვისა, ამას გვიდრები.

ორივე ერთად. მზეო თიბათვისა, ამას გვიდრები.

და ბ ე ლ ე ბ ა

ოთახის კუთხე სამუშაო მაგიდა. მაგიდაზე წიგნები და პლაკატები აწყობა. მაგიდას უწის ახალგაზრდა, ომბაპოჩინილი კაცი ტელედენტურ ფორმაში გამოწყობილი. ის თეიმურაზაა, კომკავშირის კომპიუტერის მდიანი. მასთან შემოდის მიშა კახიძე.

ახალგაზრდა მიხეილი. გამარჯობა, თემო! თქმით გამარჯობა ამხანაგო ახსიძე!

ახალგაზრდა მიხეილი. (ჯდება) რატომ მეძებნით?

თქმით. (თავი მიანება ქალღლებს) საქმე მაქვს შენთან. ძალიან სერიოზული საქმე.

ახალგაზრდა მიხეილი. რისმენ.

თქმით. დავალბა მაქვს, რეკომენდაცია გაუწვიოთ პარტიისა და კომკავშირის წარგობს ჩვენს სამუშაო. ჩიონი კომკავშირის უჯრედის ბიურო ერთხმად შენს კანთითატურაზე შეჩერდა და გადაეწყვიტეთ შენი პარზანაა ვიქ-ას ანაგარკულებამო!

ახალგაზრდა მიხეილი. (შემინებული) მე?.. ჩვენკავშირ?..

თქმით. თიბ, შენ. ამხანაგო მიხეილი!

ახალგაზრდა მიხეილი. კი მაგრამ, მე არასოდეს მზარია იარლი ხელში.

თქმით. ჩიონ რეკომენდაციას გიწვეთ არა როგორც მსოფლიულ-სნაიპერს, არამედ როგორც პაკოსან და თავდათმობო ადამიანს. ასე მოითხოვს პარტიის და კომკავშირი!

ახალგაზრდა მიხეილი. (აღელვებული) თემო, მისმინე! რა ჩვესტი უნდა გამოვიდეს ჩემგან?

თქმით. შენ იცი, რა არის ჩვენა?

ახალგაზრდა მიხეილი. ჩვენა?... (ჩაფიქრდება). პაუზის შემდეგ) მეონი არ ვიცი...

თქმით. პარტია მოითხოვს, გვაგაზაუნთ ყველაზე პარტიისანი და თავდადებულ ადამიანები, ახლა გაივებ ყოფილი ჩვენა.

ახალგაზრდა მიხეილი. (მოლოჯარებისაგან სუნთქვა გვირის) არა, არა, თემო, არ შემიძლია! არ შემიძლია ჩვენს წასვლა! გემუდარები, არ გინდა! მე ეს არ შემიძლია! ყველაფერს გავაფუჭებ!

თქმით. სისულელეს თავი დაანებე, შენ ყველაფერი შეიძლება, არაფერსაც არ გააფუჭებ! ყველაფერი გარგად იქნება, მხოლოდ ნუ ღელავ. დაუფიქრდი, როგორ გეცდობა კომკავშირი, როგორ გინდობიან ამხანაგები!

ახალგაზრდა მიხეილი. ცოტა საფიქრებელი დრო მაინც მომეცია...

თე მ. იფიქრე, იფიქრე...
ახალგაზრდა მიხეილ ი. ხვალ ან ზევ გაიპაუ-
ხება.

თე მ. ვე არ გამოვა! დღესვე უნდა წახვიდე!
ახალგაზრდა მიხეილ ი. კი მაგრამ, ჯერ ხომ
უნდა მოვიფიქრო... შენ არ მითხარი, იფიქრე!

თე მ. იჯექი და იფიქრე!
ახალგაზრდა მიხეილ ი. აჲ, შენთან?
თე მ. დიას, ჩემთან!

ახალგაზრდა მიხეილ ი. ხომ არ გავიციდი! რამ-
ეღონი ხანს შემიძლია აქ ვიჯდე და ვიფიქრო?

თე მ. რამდენიც გინდა, მეც აქ ვიქნები, შენთან...
ახალგაზრდა მიხეილ ი. რას აპბობ, თემო? სა-
ლამომდე შენც მივინჯი მომეცი დრო...

თე მ. არ შემიძლია. შენ იქ უნდა იყო ერთი საათის
შემდეგ. ასეთია ბრძანება.

ახალგაზრდა მიხეილ ი. (გააჯერებელი) მაშინ
ფიქრი რა საჭიროა, თუ ასეთი ბრძანება?

თე მ. დიას, ფიქრი არ არის საჭირო! ჩვენ უკვე ბევრი
ვიფიქრეთ შენზე და შენს მაგივრადვე ჩვენ გადავწყ-
ვიტყვე ერთხმად და კიდევაც შევუთანხმეთ ჩემდგომ
ორგანობს. (გამოსწია მაგივის ყუთი) აი, მიმართავ
მზად არის შენს სახელზე (წინ უდებს ქალაქს).

ახალგაზრდა მიხეილ ი. (უცბად ვერ მოვიდა
გონს. კითხულობს) „მიხეილ კახიძე“... თქვენ ხომ არ
გავიციდით?...

თე მ. (დგება. გრაფინიდან წყალს ასხამს და სრულიად
სერიოზულად დგამს ჭიქას მიშას წინ) დალო!

ახალგაზრდა მიხეილ ი. (წინააღმდეგობის გა-
სუწველად იღებს ჭიქას, მაგრამ არ სვამს და ისევ
დგამს. გამოერეკება) სწავლის საქმე როგორ იქნება?!

თე მ. ამასვე ვითაბირო. სწავლის გადადება მოგი-
წვეს კონსულტი. დამაჯერდება ბრძოლა მენშევიკებ-
თან, კონტრერეულიციოტიზმისა და სპეკულანტიზ-
მთან, შევალ სოციალიზმში და მერე ავირ შენი უნი-
ვერსიტეტი და ისევე რამდენიც მოგესურვის.

ახალგაზრდა მიხეილ ი. გიორგი იონხელმა უკ-
ვე დაამთავრა ბრძოლა მენშევიკებთან და კონტრერე-
ულიციოტიზმთან...

თე მ. ვინ არის გიორგი იონხელი?
ახალგაზრდა მიხეილ ი. ჩემი მეზობელი, ჩეჩის-
ტი. ამ ერთი კვირის წინ მოკლეს.

თე მ. ასეც ხდება ხოლმე... დრო ასეთი.
ახალგაზრდა მიხეილ ი. (დაეცვა ქალაქი, ჯირ
კიდევ ხელში უჭირავს) შემიძლია ყოველივე ამის შე-
სახებ ვეთხრა მამას... მშობლებს?

თე მ. რის შესახებ?
ახალგაზრდა მიხეილ ი. რომ მე მეზავიან სამუ-
შაოდ ჩგავი...

ოე მ. როგორც გინდა. თუმცა ამას თვითონ აიგისნია
ჩგავი, უნდა თქვა, თუ არ უნდა თქვა სად მუშაობ...
(უკურჩხს მაჯის საათს) შენს განკარგულებაშია კიდევ
თხუთმეტი რუბლი (დგება, ხელს არამშვს), აბა, წარ-
მატებელი ვისურვებ, ამხანაგო კახიძე.

და ბ ე ლ ე ბ ა
იკავე ე.წ. ხაშკე წის მოხუცი მიხეილი.

მ.ო.ს.უ.ცი მიხეილ ი. მთელი თვე ვუმაღავდი დედ-
მამას სად ვმუშაობდი. ვუბნებოდი ქარხანაში ვმუ-
შაობ-მეთქი. დედას არ სჯეროდა... ეგონა, რომ ქურ-
დებისა და სპეკულანტების ხანდას დავეკავებოდი.
არადა ჩემს ჯიბეში პისტოლეტიც და ფული იპოვა.
ცლილობდა საწყალი, გავეო საიდან მქონდა ერთი
და მეორეც. მამამ დაახლოებით იცოდა, რომ ჩგავი

ვმუშაობდი და არ სურდა ამის შესახებ რაიმე ვკითხა,
ემონობდა... რამდენიმე თვის შემდეგ ყველაფერს ბო-
ლო მოვლე, მთელმა ჩვენმა ეჭომ იცოდა, რომ მიხეილ
კახიძე ჩეჩისტი გახდა... როგორ ვეკავებოდი ყვე-
ლას! მთელი სახლი ალაპარაკდა. დედა აცრემლებუ-
ლი იდგა და უსმენდა მესოლების სიტყვებს, მას
აღრავინ ელაპარაკებოდა, რასაც ძალიან განიცდიდა.
მაშინვე თავს მარცხისკად თვლიდა, მაგრამ ბოლშე-
ვიკი არ იყო. ის საწინააღმდეგო განიცდიდა, რომ ამ უსა-
მართო სახლიდან ერთადერთი მისი შვილი კამათა
გაიხრე ხანს სხლდნა. დიდი გაქსებულნი დაბრუნდა
შემდეგ მამა დარწმუნდა, რომ მე უკვე აღარა ვარ
წყნარი, უღარდელი ბიჭუნა, რომ მე კომუნისტი ვარ.
ჰო, მართლა, ნინო კინაღამ გავიგედა, როცა ჩემი
სამსახურის შესახებ ვაგოვო. მიმით შევძობა მივე-
ტოვებოდი კიდევ... მაგრამ გვიან იყო — ის ბავშვი
ტოვებოდა... (პაუზა) მახსოვს, ეს იყო ცხრამეტე ა-
რილი... რამით გამოიძახეს, ერთ ოპერაციამ უნდა
მიმეღო მონაწილეობა, ჩემს მეთაურს ხელში ორდერი
ეჭირა. მსხვილი იატაკქვეშა ორგანიზაციის ხელმძღ-
ვანელები უნდა დაგვეპატიმრებინა. წონასწორობ-
დაცვარე, თითქოს დიდი ჩაქირი დაწარმოებოდა იმ
ასიშს, თუ როგორ გაჩერდა კვიკვირის ატომანქანა. ე.წ. ში
შემოღის სად შეიარაღებული ჩეჩისტი, სულ უკან მოდის ახლ-
გაზრდა მამა კახიძე კარბინით მხარზე, იუარება გარშემო, ჭ-
ბის საყვლო აწია — ეშინია, მეუბოღლებოდა არ იცნოს.

მ.ო.ს.უ.ცი მიხეილ ი. (განაგრბობს) ნახევარი საათით
ადრე რომ მცოდნოდა სად მივიღოდი, თავიდან ავი-
ცილებდი ამ ამბავს. ჩემი ცხოვრების გზაზე არასო-
დეს მქონია ასეთი საშინელი ღამე... როგორც ცხრა-
მეტე აპრილი. ამ ღამეს პირველად გავიგე, თუ რა არის
„საშიში პროფესია“...

და ბ ე ლ ე ბ ა

სიხნელიდან ჩანს დიდი ოთახი — ფორფლიანების ბინა. ამ
ოთახს ჩვენ უკვე ვიცნობთ. ამაყადა ექ ცხოვრობენ მარიამ ფორ-
ფლიანი და მამუკა ივავე პლას. ივავე ბუხარა, მხოლოდ კა-
დლებოა სხვა ფერის და ფორსურათები არ ჰქვია. სხვადასხვა
ოთახიდან გამოქცეული ხალხი ეჯახება ერთმანეთს. ნინო და
ქუთიანი აღდგენილები არიან.
ნ.ი.ო. რა მოხდა, დედა?
ქ.ე.ე.ე.ე.ე.ე.ე. ჩეჩისტიები...
ნ.ი.ო. მერე შენ რა განერვიულებს?
ქ.ე.ე.ე.ე.ე.ე.ე. არ ვიცი...
ნ.ი.ო. დამეხარება, დედა! ჩვენთან რა ესაქმებათ! ისი-
ნიც ხომ ადამიანები არიან, როგორც ყველა...
ქ.ე.ე.ე.ე.ე.ე.ე. ღმერთი ჩემო, მოდიანს! (ჩქარა-ჩქარა
იქვს პირველად)
ნ.ი.ო. ნუ გეშინია დედა!
ქ.ე.ე.ე.ე.ე.ე.ე. ხედავ?.. ისინი უკვე ე.წ. შიში შემოვიდნენ.
ნ.ი.ო. დაწყნარდი, დედა, ნუ სერიულობ, მათ ჩვენთან
არავიერი ესაქმებათ.

ჩქარა ნაბიჯით შემოდის ზურაბ ფორფლიანი — ახოვანი, ეკ-
ლარაშერეული შეახნის მამაკაცი, ხელში პაპირისი უჭირავს.
ზ.უ.რ.ბ.ი. (ნერვიულობს) სად არის ასანთი? აქ ხომ ვე-
რასოდეს ნახავ ასანთს! სად არის ასანთი, ქეთევან?
ქ.ე.ე.ე.ე.ე.ე.ე. თუ ღმერთი გწამს, ნუ ყვირი, ზურაბ, ავე-
რადა შენი ასანთი.
ზ.უ.რ.ბ.ი. (ნერვიულად ბაძავს) „ნუ ყვირი“, „ნუ ყვი-
რი“.

ქ.ე.ე.ე.ე.ე.ე.ე. რა განერვიულებს? ჩვენთან ყველა მაგი-
დასევა ასანთი. (უცბად სწებათ იქცევა)
ზ.უ.რ.ბ.ი. რას ურეგებ ყურს?
ქ.ე.ე.ე.ე.ე.ე.ე.ე. (შინით) ისინი მოდიან!

ზ უ რ ა ბ ი. (აღღებულნი) მოდიან? შენ გგონია მოდიან? ჩვენთან არავინ მდის.

კიბეზეუ მოისმის ფხის ხმა. სამაგ ხმნად გადაქცევა.
ქ ე თ ე ვ ა ნ ი. შეუძლებელია ასეთი სქელი კედლებიდან ისმოდეს ფხის ხმა.

ზ უ რ ა ბ ი. როცა გემინია, ყველაფერი ისმის, ყველაფერი, რავე!

ქ ე თ ე ვ ა ნ ი. შენ რატომ გემინია, ზურაბ? სთქვი, თორემ ჭკაულებს შევიშლი!

ზ უ რ ა ბ ი. (ყურადღებას არ აქცევს ცოლს, უსმენს კიბეზე მოძალოთა ფხის ხმას. შინწარვენი მხით) პო, ისინი შობიან! აბა, გამძლეობა და გულგვიზობა! მივარდება პატარა ეკლესია კარადას, სწრაფად იღებს კიბა-დან გასაღებს, აუღებს კარადას, გამოაღებს რაღაც კონვერტებს. მირბის ბუხართან და ცეცხლში გადაებს, თან იმეორებს: გამძლეობა, გამძლეობა!

ნ ი ნ ო. (აღღებულნი) არაფერი არ მესმის... (ჩურჩულებს) მამა, რას აკეთებ?... რატომ?... ნუთუ... ისმის გაბნეული ზარის ხმა.

ქ ე თ ე ვ ა ნ ი. (ძლივს გამოთქვამს) ჩვენთან არიან...
ზ უ რ ა ბ ი. (ღონებითილი ეგშება სავარძელში) ახლა კი ვიცი, ვინც გაგვცა.

ნ ი ნ ო. (როგორც ვეფხვი მივარდება მამას და შეანჯღრევს, სუთნევა გვერის) მამა, ნუთუ ეს მართალია? შენ რად გინდოდა? რად... მაყაშვილები. იმ არამზადების გამო ხდება ყველაფერი.

ზ უ რ ა ბ ი. (ყვირის) გაჩერდი, ჩერჩეტო! (და ისეთი ძალით ჭკრა ხელი ნინოს, რომ იატაკზე დაეღვინა)
ქ ე თ ე ვ ა ნ ი. ესე იგი შენ, ...შენ, ზურაბ, (ისტერიულად) დაგვლეზე, არა?

კარეზეუ განაგრძობს რეცავს.

ზ უ რ ა ბ ი. (წაბობტება და მივარდება ტელეფონს) სამი-თვრამეტა-ოცდახუთი! ივანე, ჩვენთან უკვე მოვიდნენ... ისინი უკვე კარებთან არიან... რეცევენ... მართლაც... (კიდებს ყურმილს) მაყაშვილებთანაც მისულა... (გეშება სავარძელში)

კვლავ გრძობდება კარეზეუ ზარის რეცავა და მუშტების ბრაზუნა.

ზ უ რ ა ბ ი. (ქეთევანს) გაულე კარები.
ქ ე თ ე ვ ა ნ ი. (ნერვიულად ჩურჩულებს) არ შემიძლია... გესმის, არ შემიძლია...

ნინო ნელა დგება და ბარბაკით მიდის კარის გასაღებად. კარებს აუღებს და უან იხვებს. შემოდის ოთხი შეიარაღებული ჩეკისტი. პირველი სათვალაინია, მასში იხიბლივინება იგრძნობა. აქვს მაღალი შუბლი, პირი სუფთად აქვს გაპარსული, მორიდებლობა ჩაის. ეს შემთური დულაზევა გახლავთ, მას მოუყვება სამი ჩეკისტი, მათ შორის ახალგაზრდა მიშა კახიძე.
დ უ დ უ ჩ ა ვ ა. (ჩერდება კარებში) შეიძლება?
ზ უ რ ა ბ ი. (ადგილიდან არ დაძრულა) როგორ, თქვენ ნებართვას იხოვით?

დ უ დ უ ჩ ა ვ ა. (ხელები გაშალა) უბრალოდ ზრდილობა, თავაზიანობა...

ზ უ რ ა ბ ი. (დგება) ვის გაგონია, ლამის თორმეტ საათზე კარებს აბრაზუნებდეს თავაზიანი ხალხი.
დ უ დ უ ჩ ა ვ ა. მდგომარეობა გვაიძილებს, ბატონო ზურაბ!

ჩ ე კ ი ს ტ ი. (სწრაფად მივარდება ბუხარს და ათვალის-რებს, შემდეგ მიმართავს დულაზევას) ახლახან და-წყუვით რაღაც ჭაღალდები...

დ უ დ უ ჩ ა ვ ა. ის, რაც დაწყუვით, სამწუხაროდ, გამოუ-სადგვარია! (ზურაბს) ბატონო ზურაბ, იარაღი გაქვით?
ზ უ რ ა ბ ი. იარაღი?...

დ უ დ უ ჩ ა ვ ა. დიხ, პისტოლტი, ან... ან სხვა იარაღი...

ზ უ რ ა ბ ი. მაქვს (დგება, მაგიდის ყუთიდან გამოიღებს ბრანინებს და ღებს მაგიდაზე)

დ უ დ უ ჩ ა ვ ა. ჩვენ ვც-დან ვართ (უჩვენებს საბუთებს), თქვენთან უნდა ჩავატაროთ ჩხრევა. გთხოვთ, გვან-ვეთით ყოველივე, რაც ჩვენთვის მინიშნულოვანდ მი-განჩინოს... ერთი სიტყვით, იარაღი, საზღვარგარე-თი იარაღატა, ოქრო, საბუთები და ქაღალდები, რომ-ღებულ ეშება თქვენი იატაკქვეშა ორგანიზაციის საქ-მიანობას...

ზ უ რ ა ბ ი. (უკვე დაშვებით) იარაღი მეტი არა მაქვს... არავითარი ვალუტა, არავითარი იატაკქვეშა ორგანიზაციის შესახებ არაფერი არ ვიცი.

დ უ დ უ ჩ ა ვ ა. (უთითებს კარებისაკენ) გთხოვთ, მივაციკ-ლოთ საძიებელ თოხასმდე.

ზ უ რ ა ბ ი. ინებეთ! (წინ მიუძღვის).
ქ ე თ ე ვ ა ნ ი. (შემინებელი) მეც წამოვიდე?

დ უ დ უ ჩ ა ვ ა. კარებს ვიხივთ, აქ დარჩენი.

დულაზეუ და ერთ-ერთი ჩეკისტი მიჰყვებიან ზურაბს. ერთი ჩეკისტი დგას მაგიდასთან და თვალს არ აცხივებს ქეთევანსა და ნინოს, კარებთან, ხანგრძლივად მდგას მიშა კახიძე, ცდილობს არ გამოჩნდეს და თვით არ დასტავს.

ნ ი ნ ო. (დარეტიანებული მომხდარს ამბობს, მხოლოდ ახ-ლა შეამჩნევს მიშას. გაკვირვებით ჩურჩულებს) მიშა? (მთელი ხმით) მიშა! (გაეშება მისკენ) მიშა, მერი-ფასო! (მოუხვევა) როგორ შეძენია (უცბად გამოუ-ჩვევა). შეხ აქ რატომ ხარ? (მთელი ხმით) შენ აქ რატომ ხარ?

ა ხ ა ლ ე ვ ა ზ რ დ ა მ ი ხ ე ი ლ ი. მომიმინე, ნინო, მე...
ნ ი ნ ო. არა, შეუძლებელია, როგორ შეგეძლო ჩვენთან მოსვლა? შეხ აქ რატომ ხარ? (უცბად მოუქნებს ხელს და სილას გააწვავს მიშას)

ა ხ ა ლ ე ვ ა ზ რ დ ა მ ი ხ ე ი ლ ი. ნინო! მოითმინე, მე ვალუტურის ავისსინი...

ნ ი ნ ო. (მთელი ხმით ყვირის) არაშადა, სასიზღარო, ქურდი! (მივარდება დედას და უთითებს მიშაზე) აი, ვინ დააბეზლა მამა! აი, ვინ დაეწვამა ცილი, აი, რა-ტომ დაიმეობრდა, თავს შეგვარებულად მჩაქვნიდა! სულელი! სულელი! (დაიშურს თავში მუშტებს) მხო-ლოდ მე გარ ყველაფერში დანაშავე, მხოლოდ მე! მე დაგვლეზე მამა!

ქ ე თ ე ვ ა ნ ი. გონს მოდი, შვილო!

ნ ი ნ ო. პო, დედა, მე დაგვლეზე მამა, შენც, ჩემი თავიც, მაყაშვილებიც, მე მას ყველაფერს ვუყვებოდი... აი, ის, ჩემი საყვარელი ადამიანი! ჩემი საყვარელი ქმარი!...

ქ ე თ ე ვ ა ნ ი. გაჩუმდი! როგორ არა გრცხვენია!
ნ ი ნ ო. (ყვირის) მე უკვე აღარაფრის არ მრცხვენია! აღა-რაფრის! აეგრ ჩემი საყვარელი ადამიანი — ბოროტი, მაიმუნლარა, მკვლელი!

კიბეზეუ გაიხმა სროლის ხმა. ყველა გაიტრუნა. მეორე ოთა-ხიდან გამოიბის დულაზევა, ყურს უღებებს.

ჩ ე კ ი ს ტ ი. ეს მაყაშვილებთანაა... (კარებისაკენ მირბის)

და ბ ნ ე ლ ე ბ ა

იგივე ეწო. ლაბა.
ხაჩიკა დადის ეწოში, უფრს უღებებს, რა ხდება ზემო სართუ-ლებში. ისე იქცევა, თითქოს ეწოს გვისო. ხაჩიკას როლს ასრუ-ლებს იგივე მსახიობი, ვინც საოვლიან მოხუცს ანახიბებს. ეწოს შუაგულში დგას მოხუცი მიხეილ კახიძე.

მ ო ხ ე ე ე მ ი ხ ე ი ლ ი. (მაყურებელს სწრაფად და ნერ-ვიულად უხსნის მომხდარ ამბავს) ჩვენთან სახლში ყველამ იცის რა ხდება ახლა ფორტოლიანებთან და მა-ყაშვილებთან... მაგრამ ვერაფერს ბედავს თავისი ბი-

ნინან გამოისვლას. მხოლოდ ეს მეგვროვე ხაჩიკა, ბე-
ზერი ტურა, პოლიციის მამბუზარა, სხვისი ნასუფრა-
ლით რომ იკვებება, თავს გვაჩვენებს, თითქოს სუ-
ლაც არ აინტერესებდეს რა ხდება გარემო... ხაჩიკა
რასუ ფიქრობ ახლა შენ?..

ხ ა ჩ ი კ ა. (ჩერდება, თავს ანებებს ხვეტას, თითქოსდა
თავისთვის პასუხობს) რასუ მე... ვინც მე თავის ერთ-
გულ მოსაზრებულად მიყვარდა, ვისაც მე პატივს
ვცემდი, მემშინოდა და მისყვარდა მთელი გულით...
ყველა, ვინც მე ცნობიერის მიღწევა, მე კი მადლო-
ბას ვუხდობდი, ვისაც ვემსახურებოდი... ვინც ფულს
მალევედა საჩუქრად... მარავს, ჩემთვის... რაც შემი-
ძლება მალე დაეჭირდნენ! დასტურებენ, ჩამოხრჩობ-
დნენ, რომ ვერ მოასწრონ ჩემზე ვინმესთან რამის
თქმა! ან... ყველა ბოლშევიკს... (პირველს გადაისა-
ხავს) ამ უნაწყოლებს დახარობდნენ და დახვედრ-
დნენ, ჯანდაბანე გზა ჰქონიათ! აი, სად არის ჩემი
ფიქრები... (შემინებული იმზერება ირგვლივ, ჩურჩულ-
სდები) ე-უბ, ხაჩიკ, ხაჩიკ! მძიმეა შენი ხვედრი!

ეზოში შემოვარდება სიმონ მაყაშვილი და შვიარდება ხაჩიკას-
თან.

ს ი მ ო ნ ი. (აღელვებული) იქ ავტობანქანებია, ვისთა-
ნაა?...

ხ ა ჩ ი კ ა. უბედურებაა, ბატონო, უბედურებაა.

ს ი მ ო ნ ი. რა მოხდა?

ხ ა ჩ ი კ ა. თქვენთან არიან, ბატონო, ჩვენს ბატონთან...
ჩვენს უფროსთან, იქ ისეთი ამბები ხდება, ბატონო
თავის მოკვლა უნდოდა... ხელი შეუშალეს.

ს ი მ ო ნ ი. მამას?

ხ ა ჩ ი კ ა. მადლობა ღმერთს! (პირველს ისახავს) ჯერ-
ჯერობით ცოცხალი და უვნებელია! (ჩურჩულით)
იცით ვინ ჰყოთ იმით უფროსად, ვინ მოიყვანა ისი-
ნი?... (თითონ უჩვენებს) კახიძეების გველის წიწი-
ლია.

ს ი მ ო ნ ი. მიშა კახიძემ? (მოდის სახლისაკენ).

ხ ა ჩ ი კ ა. თქვენ საით ბატონო? (არ უშვებს) თავით
ვარდებით ცეცხლში? (პირველს სახავს სიმონს)
თქვენ ღმერთმა დაგიფარათ! მოდიან! დაიმალეთ, ბა-
ტონო... გაიქცეთ, თორემ თქვენც...

ს ი მ ო ნ ი. გამიშვი!

ხ ა ჩ ი კ ა. (მთელი ძალით ჩაეტიდება და არ უშვებს) ხე-
დავთ, აქეთ მოდიან!

სიმონის რის ვაი-ვაგაბით გაექცევა ხაჩიკს და იმალდა ერთ-
ერთ სადარბაზოში, ხაჩიკა კი განაგრძობს ხვეტას, ვითომც არა-
ფერი მომხდარა.

ჩევისტებს მოჰყავთ დაკატირებული ივანე მაყაშვილი და
ზურაბ ეორელიანი.

მ ო ხ უ ც ე ი მ ი ხ ე ი ლ ი. (თვალებით აცილებს ჩევის-
ტებს) მე ვიცი, რომ ყველა მჭურჭლიდან, ყვე-
ლა ფანჯრიდან მიყურებდა მთელი ჩვენი სახლი.

ახალგაზრდა მიშა ჩამორჩა ჩევისტებს, გაჩერდა შუა ეზოში,
მოხიდა ჭული, გაისწორა საყელი, შემოტრიალდა, გახედა სარ-
თულებს, თითქოს ცდილობს, ყველამ დაინახოს.

დიან, პირველად მომინდა, ყველას გავეო ჩვენს
სახლში, რომ ჩემს ამხანაგებთან ერთად მე დავაბა-
ტინე რეფორმის მტრები! იმ დამეს მე დავკარგე
ყველა ფული... დავკარგე სიყვარული... ოჯახი, ოცნება,
მშვიდი ცხოვრება.

ხ ა ჩ ი კ ა. (წყვეტს ხვეტას. ფარისევლურად ახალგაზრდა
მიშას) გამარჯობა, მიშა!

მიშამ გულმოდგინედ, ზიზღით შეხედა ხაჩიკს, არ უახსუხა მი-
სახლებაზე და სწრაფად გავიდა ეზოდან.

ხაჩიკამ თვალბინი მოჰტყა და ბორბოტი მჭერით გააცილა მიშა.

— ქმ!.. შენი აღსასრულიც არ არის შორს!.. მან-

სოვს გიორგი იშხნელი, ისიც მეთაური, დაბრძანდ-
ბოდა... კედლებიც კი კანკალებდნენ მისი შიშით.
შენც მისი გზა მოგვეს ღმერთმა (პირველს ისახავს)
ღმერთო, გადმოგვადდე; ქუჩი სიკეთე და შენებურად
მთუარე ამ ოხრებს. მე კი, დამიფარე ამ შავებულ
ღმერთს.

და ბ ე ლ ე მ ა

ივანე ეზო. საქაშე ზის მოხუცი მიხეილი და გახუთს კითხუ-
ლობას. ეზოდან სახლში შეპარავს აპირებს სათვალაი მოხუცი
დომინოს უუთით ხელში.

მ ო ხ უ ც ე ი მ ი ხ ე ი ლ ი. (გაზვთს თავს ანებებს) შენ, ეი,
„პროლეტარული წარმოშობისაა“, სად მიიბნარა?
ს ა თ ვ ა ლ ი ა ნ ი მ ო ხ უ ც ე ი. (განაგრებული) ა-ა-ა,
ჩემი საღამო მიხივლი!

მ ო ხ უ ც ე ი მ ი ხ ე ი ლ ი. გაგიმარჯოს, რაფიკ, დაჯექი!
ს ა თ ვ ა ლ ი ა ნ ი მ ო ხ უ ც ე ი. (კენესით ჯდება) რეგმა-
ტინშემება დამტანავა, თორემ არც ისე მოხუცი ვარ,
სულ რაღაც სამოცდახუთის თუ ვიქნები.

მ ო ხ უ ც ე ი მ ი ხ ე ი ლ ი. ოჰო! ესე იგი ჩემზე ერთი
წლით უფროსი ყოფილხარ! ასეც იქნება... რამდენი
წლის იყო მამაშენი, ღმერთს რომ სული მიხიბნარა?
ს ა თ ვ ა ლ ი ა ნ ი მ ო ხ უ ც ე ი. ორმოცის, ორმოცდამე-
ფრთხობი, ავად იყო, მასაც რეგმატული დაავადება
ჰქონდა და გარდაიცვალა. ჩვენ ხომ სარდაფში ვცხოვ-
რობდით. ეს ახლა, მხოლოდ ომის შემდეგ გადამიყ-
ვანეს მეორე სასურთულზე, რომ სიბებრემი მაიხც მეცხოვ-
რა ადამიანურად.

მ ო ხ უ ც ე ი მ ი ხ ე ი ლ ი. ესე იგი, შენ მაშინ ცხრამეტი
წლისა იყავი!

ს ა თ ვ ა ლ ი ა ნ ი მ ო ხ უ ც ე ი. დიან, ზუსტად ცხრამეტი.
სახლიდან გამოდიან ხაოუნა და მამუკა.

მ ა მ უ კ ა. გამარჯობა, ძია მიშა!
მ ი ხ ე ი ლ ი. დაჯექით, ბავშვებო! (ხათუნას დახვამს თა-
ვისის და სათვალაიან მოხუცს შორის, ხოლო მეორე
მხრიდან ჯდება მამუკა).

რატომ მძებნი ძია მიშას, მამუკა? შენ ბაბუად უფ-
როს შეგფერი.

მ ა მ უ კ ა. აბა თქვენ რა ბაბუა ხართ! შესხედეთ თქვენს
თვს... ჩვენი ეზოს ბავშვებიც ძია მიშას გეძახიან!

მ ი ხ ე ი ლ ი. მე უკვე სამოცდაათის წლისა ვარ, მამუკა!
ს ა თ უ ნ ა. შეუძლებელია, ძია მიშა!

მ ი ხ ე ი ლ ი. შინაბერა ჯალი ხომ არა ვარ, რომ მოვი-
ტყუო! შენ რამდენის ხარ, მამუკა?

მ ა მ უ კ ა. ცხრამეტის, მეოცეში გადავედი!

მ ი ხ ე ი ლ ი. მე რომ შენი ხნისა და ვეფერიწინებულისა ვი-
მყოლობოდა ორმოცდაექვსი წლის ვიქნა, რომელიც მა-
მაშენის ტოლი იქნებოდა.

ს ა თ ვ ა ლ ი ა ნ ი მ ო ხ უ ც ე ი. სწორია.

მ ა მ უ კ ა. ართიმეტიკულად სწორია, მაგრამ...
ი ხ ე ი ლ ი. მაგრამ რა? (ჩახედა თვალბინი ალურისიანად.

ქორთრი აურჩა) ამ საქამ ბევრი შეყვარებული ახ-
სოვს. ეჰ, მე რომ შენი ტოლი ვიყო, შენი მეტოქე ვიქ-
ნებოდი (მოხვია ხელი ხათუნას).

ს ა თ უ ნ ა. რა საინტერესო იქნებოდა!

მ ი ხ ე ი ლ ი. შენთვის კი, მაგრამ მამუკასთვის? მეორედ,
როგორი საშინო მეტოქე ვიქნებოდი!

მ ა მ უ კ ა. მე მეტოქეების არ მქონია!

მ ი ხ ე ი ლ ი. კარგია, რომ არ გქონია (ერთი ხელი სათუ-
ნას მიხვია, მეორე — მამუკას) პო, მართლა, მეტოქე-
დიან არაფერი ისმის?

მ ა მ უ კ ა. არაფერი, ძია მიშა... გაჩუმებულები არიან!

მიხეილი. (იყინის) შეიძლება არაფერიც არ მომხდეს-აბა სერიოზული, უბრალოდ შევალამაზა თავისებურად კორესპონდენტმა.

ხათუნა. დღერთმა ქნას, აგრე იყოს.
მიხეილი. საით გარბობდი, თქვე კუღდანებო?

სამუქა. კინოში, ძია მიშა!
ხათუნა. წამობრბანდით რა, ძია მიშა, ჩვენთან ერთად.
მიხეილი. გმადლობთ, არ შემიძლია. დაკავებული ვარ კოლეგასთან, ჩვენი ეზოს მნიშვნელოვან საკითხებს ვარჩევთ.

სათვლიანი მიხეილი. მამუკაჯან, გოგოს „სირტაკი“ აჩვენე. გეთი ფილმი (ცერთი უჩვენებს), აი. ხათუნა წამობა, მამუკა გაუოლა და გაიქცინა. ძია მიშა აუღრისიანი თვალბით აცილებს.

მიხეილი. ექ, ახალგაზრდობაც, ახალგაზრდობაც!
სათვლიანი მიხეილი. (უცებ მიჩინდა მხევილთან და ყურში ჩასწრქრულა) იცი, ვინ იყვნენ შენი მეზობლები წარსულში? (თითი უჩვენებს მამუკაზე)

მიხეილი. (ვერ მიხვდა) წარსულში?
სათვლიანი მიხეილი. დიხ, დიხ.
მიხეილი. (მიხვდა, მაგრამ თავი შეიკავა) შენ რა, გაეგედი, მოხუცი, ვინ უნდა ყოფილიყო მამუკა წარსულში, სულ რაღაც 19 წლისა!

სათვლიანი მიხეილი. შე ბაბუამისზე გეუბნები, ზურბან ჭორჭორიანზე, იგი რა მოუვდა?
მიხეილი. (არ დაამთავრებია, სტაკა ზელი მკერდში გულისხუმულად და მაგარად შეანჯღრია).

შენ ეი, „პროლეტარული წარმოშობისა“.
სათვლიანი მიხეილი. (შემწირალი) რა მოგივიდა, მიხეილ?

მიხეილი. (არ უშვებს ხელს) რაფიკ, მითხარი... მიშკა თუ გახსოვს ჩვენი ეზოდან?... გახსოვს?
სათვლიანი მიხეილი. (შემწირალი) რომელი მიშკა?

მიხეილი. „გველის წიწილა“, მიშკა კახიძე... „გველის წიწილა“ რომ ეძახდით შენ და მამაშენი...
სათვლიანი მიხეილი. (შემწინებული იღივება) ა-ა-ა!.. „გველის წიწილა“.

მიხეილი. კახიძეები თუ გახსოვს?... (მუთითა ხელით იქით, სადაც ცხოვრობდნენ)
სათვლიანი მიხეილი. (კანკალით) აა! კახიძეები... დიხ, კახიძეები მახსოვს.

მიხეილი. (შეანჯღრია) თვალგში შემომხედე, რისა გემიზია, შემომხედე, როგორც საჭიროა! გვაგარ გველის წიწილა მიშკას?..
სათვლიანი მიხეილი. რას ბრბანებთ, როგორ გვაგარდებთ, ბატონო მიხეილ (მისუსტებული ხმით) მიხეილ...

მიხეილი. (მტკიცედ) მიშკა! მიშკა და არა მიხეილი!
სათვლიანი მიხეილი. (ცაცაცებს) დიხ... მიხეილი... მიხეილი...

მიხეილი. (სივე ანჯღრევს) მიშკა! სასიზღარო...
სათვლიანი მიხეილი. (ძლივს ლულულულებს) ასე, ნუ ზებობ, ნუ!

მიხეილი. ვინ მოკვდა რევმატიზმისაგან? მამაშენი ხაჩიკა რევმატიზმისაგან ჩაბაღდა? სტყუი, რაფიკ! შენც კარგად მახსოვხარ, „ბროკისა“ გეაბადნენ.

სათვლიანი მიხეილი. (პირჯვარს გადაიხაზავს) დღერთო, შემიწყალე! შემობრლე მოხუცი!

მიხეილი. ფუი, შენს კაცობას (თავშეა ხელი) გაეთორე აქედან, გაეთორე, ჩემმა გულმა ადარ დაიხანახოს!

სათვლიანი მოხუცი ჩქარა ნაბიჭებით ვაღს.

და ბ ნ ე ლ ე ბ ა

1921 წელი. დამეა.

იგავე ხაჩიკა. სკამზე ზის „ოხუცი მიხეილი. თვალს ადევნებს მეზოვე სპიჯას, რომელიც პაპირის ნაწიწევებს და ნაჯვას აგროვებს. ეტობა, რომ ამას ყველაფერს თვალის ასახვევად აეთრებს. დღელავს, საწინაღოდ ღელავს და ეს ღელვა სახეზეც ემჩნევა.

მოხუცი მიხეილი. რაზე ფიქრობ, ხაჩიკა?
ხაჩიკა. (პირჯვარი ვადაიწერა, თითქოს თავისთვის უწებება) ახაფერზე ფიქრობ და არც მინდა ვიფიქრო, ოღონდაც ყველა მომეშვებოდეს. (მივარდნა წინ რამ-საბადა, თვალს მოავლევს მაყურებელს) მიშველეთ, მიშველეთ, ხალხო! დღერთს გუფიქვით, (სიტყვა გაუწყდა) მაგრამ რომელი თქვენგანი მომეშველება მე... ახ კი რითი შეგიძლიათ დამეშპართო?..

ეზოში შემობრბის მოსახლამი გახვეული სიმონ მამაშვილი, მივარდება ხაჩიკასთან და სტაცებს ხელს.

სიმონი. შენ რა, მატყუებ, არამზადავ? (მუშტს ურტყამს ყბებში)

ხაჩიკა. შემობრბაოთ, ბატონო! თქვენი მოტყუება არ მიფიქრია, სამი დღეა სახლში არ მოსულა!..

ქუჩიდან მოისმის ფრთხილი, ჩუმი სტევნი.

სიმონი. აქ გაჩერდი! ხმა არ ამოიღო, თორემ პირველს შენ წაგაწვენი.

ხაჩიკა. კი ბატონო, აქ გავჩერდები.
სიმონი ხალხის კუთხისაკენ გაიქცა, ხაჩიკა აჟანკალებული დგას. ამ დროს შემოდის დალოდლ-დაქანცული ახალგაზრდა მიშა. ხაჩიკამ გაქცევა და დაშლვა სცადა, მაგრამ მიშამ შეაშინა.

მოხუცი მიხეილი. ხაჩიკამ სცადა დამალულიყო, მაგრამ ვერ მოასწრო.

უცებ ახალგაზრდა მიშას ზურგს უკან გაიხმა სროლის ხმა. მიშა შეტრბანდა, სწრაფად ამოიღო რევოლვერი, მაგრამ სროლის ხმა კვლავ ორჯერ განმეორდა და მიშა მიწაზე დაეცა. ქუჩიდან შემოვიდა სიმონის ორი მეგობარი. სიმონმა მიზიზინა გულდაბა მიშას დალოდლ-დაქანცული და კვლავ ესროლა. შემდეგ კი მიზიზინა მიშას ფანჯრებთან და ფეხს უტყუაშა ფანჯარას. ისმის დახმარებული მიწის ხმა.

სიმონი. (ყვირობს) ეი, ვინ არის დღებში? მიშა მოკლეს! თქვენი შვილი მოკლეს! (დაინახა ვიღაც და იქით გაისროლა).

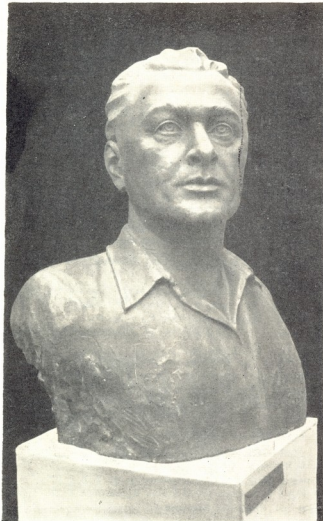
გაიხმა ქალის გულშემზარავი კივილი.
მოხუცი მიხეილი. (განატრობს სკამზე ჯდომას) მოკლეს საწყალი დედაჩემი.

სიმონი გამობრუნდა, ფანჯრიდან ხელი დაუქნია თავის მეგობრებს.

სიმონი. ჩქარა! ჩქარა! (ისინი უწოდან გაიქცნენ და მიმალნენ).

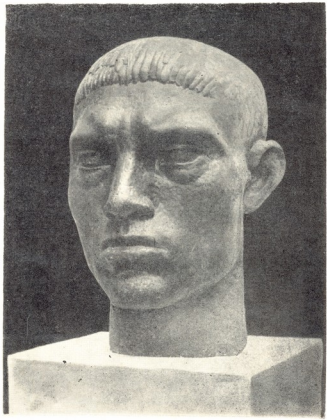
მოხუცი მიხეილი. (უყურებს მიწაზე გამხალართულ ახალგაზრდა მიშას). შე საცლადო, მიშა! რომ იყოფდეს ხალხმა, როგორ გიყვარდა რევოლუცია, კომკავშირი, შენი ქალბი, როგორ გიყვარდა ეს სახლი, როგორი მშენიასანი და სამართლიანი იყავი. (უცებ გახარებული) ააა, შენ ჯერ კიდევ მკვდარი არა ხარ, შენ ცოცხალი ხარ (შეანჯღრება, ჩაცუქვდება მიშასთან დედადრება) მიშა, ნუ ნებდები! ნუ ნებდები, მიშოიო! შენ უნდა იცოცხლო, სიცოცხლე კბილით გიჭირავს, ნუ, ნუ გაუშვებ, გამაგრდი, ბიჭო! (შემწინებული იხედება) სწრაფად საოპერაციო მაგიდაზე, სწრაფად! ცოტა სისხლს მაინც შეგჩრქვს, ცოტახანს მაინც ფეთქავდეს გული! (ხელში იღებს ახალგაზრდა მიშას ხელს და მაკას უსინჯავს) ცოცხალია, ჯერ კიდევ ცოცხალია!..

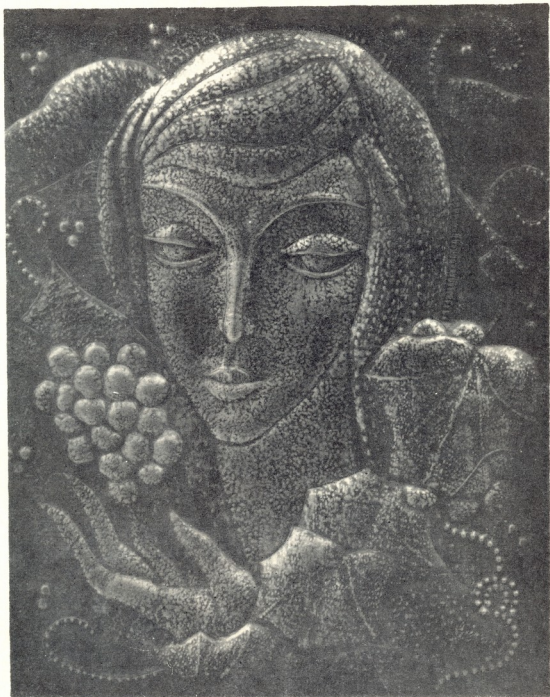
(გაგრძელება 106-ე გვერდზე)

გ. კანტურაა. კობალაძის პორტრეტი.

ვ. ლავერბაი. შამაკაძის პორტრეტი.

ე. ბელაგა

ქალშვილი და ვაზი

ახალგაზრდა მიხეილი. (ცდილობს წამოდგომას, ჩახლეჩილი ხმით) მიმეშველეთ!... მოხუცი მიხეილი. (წამოხტა ფეხზე) ადამიანი კვდება, მოგვეშველეთ!
კუთხედან იხედება შეშინებული ხაჩია, უყურებს მიწაზე გართხმულ ახალგაზრდა მისას.

სადა ხარ, მეგობრე ხაჩიკ, ხომ იცი, ხალხი, ჩვეა, პასუსხ მოგთხოვენ — რატომ არ მიიბრინე, როცა ისროდნენ.

ხაჩიკა. (თითქოს თავის თავს უტყვიყვებს) კი მაგრამ, მე ხომ იარაღი არა მაქვს, მათ ხომ შევძლოთ მცემკალი.

მოხუცი მიხეილი. უნდა მისუღიყვი სროლის შემდეგ მაინც.

ხაჩიკა. (მეფურებელს) ხომ ხედავთ, მოვედი აქა ვარ! მოხუცი მიხეილი. აბა, იყვირე, იყვირე, არამხადა! თუ გინდა საკუთარი ტყავი შეინარჩუნო, კაცო კვდება, რას გაჩუმიბულხარ!

ხაჩიკა. (დარბის უბოში და ყვირის) მიშველეთ, ხალხო, მიშველეთ! კაცი მოკლეს! ჩვენი მიშკა მოკლეს! (გარბის უბოდან და კიდევ დიდხანს ისისი მისი ყვირილი) ბანდიტებმა კაცი მოკლეს!... მიშკა მოკლეს!

უზონი ხალხი შეშინების სპეციატი, მათ წინ მოუძღვას აღშფოთებული ხაჩია.

ხაჩიკა. ჩქარა, გვიშველეთ, მოგვეხმარეთ, გადაარჩინეთ, თუღმერთი გწამთ! იუნებ ჯერ კიდევ ცოცხალია?

მიშას ფრთხილად აწუნებს სპეციატხ და სყოფად გადიან. ხაჩია მიხედვს და თან მოხტავას: ჩემო კეთილბო, ჩემო მტრედებო: ჩემო მტრადსებო, გადაარჩინეთ კეთილი ადამიანი სიყვალს. (კიშკრადან შემობრუნდება, მოიხედავს მაურებელთა დარბაზსაქვე) უფალო, უველაფერი შენი ნებაა, წაუთლმა გადამონათმა მიიღო თავისი.

კოპარაში შემოდიან სახლში მომაკალი ნინო და ქეთევან უროლოანებო.

ქეთევანი. ხაჩიკ, ვის ვინ მიყავდათ, რა მოხდა? ხაჩიკა. (ხმაშალა) უეღვრებაა, ქალბატონო! დიდი უეღვრება! ჩვენი მტრფასი... (წაბიბრთია, ჩურჩულზე გადავიდა) მიშა კახიძე ჩააძაღლეს... თქვენს მტერს ბოლო მოუღეს.

ნინო. (სასოწარკვეთით) რა სთქვი?... ვინ ჩააძაღლეს? (მეგრული სტაკეებს ხელს ხაჩიკას და შეანჯღრევს) რას ბოდე, ხაჩიკ!

ხაჩიკა. დიხს, მიშკა მოკლეს, ქალიშვილო!... ნინო. (მირბის ჭიჭირისკენ და ყვირის) მიშა! მიშა!...

ქეთევანი. ნიხო, საით, შვილო! ხაჩიკა. (გზას უღობავს ნინოს) თქვენ საით, ამისთანა დამემო, ქალიშვილო! ვისი გულისათვის იღუპავთ თავს, ამ „გველის წიწილას“ არ დალუბა მამათქვენი.

ნინო. (მთელი ძალით სილას გააწნავს ხაჩიკას) პირუტყვი, საზიზარო! (ქეთევანი მივარდა შვილთან, მოკიდა ხელი და სახლში წაიყვანა).

ხაჩიკა. (ნიღლავს ლყავს, თან თვალებით აცოლებს მიშაშვალს) როსკიბო, ვიცი, კუდი რატომაც გეწვის, გვიან არის, ეგექ შენ, კომისრის გომიბო (მიდის).

მოხუცი მიხეილი. რომ შემძლეობა ნინოს სასოწარკვეთილი ყვირილის გაგონება, ალბათ უფრო მალე მოიგრბოდო! დიახ, მე თარაგია გამიკეთეს შესანიშნავა პირუტყვმა! მჭირიდხე, მეგრადხენ, მაწებებდხენ, მჭირდხენ და მეგრადხენ, როგორც დახეულ ფარჯიხს. გადაფრიო. მხოლოდ სამოცდამეთვრამეტე დღეს მოვედი გონს საავადმყოფოში. თვალები გავახილეს... და მაშინვე გამახსენდა. ვინ? თქვენ როგორ გგონიათ, ვინ გამახსენდებოდა პირველად? დიახ, მე-

სუხოვე ხაჩია გამახსენდა, რომელიც სროლის დროს ძიბიდა.

დაბნელება

იგივე უზო. საღამოა. სკამზე წის ხათუნა წიგნების ჩანთით. ცტუბა აღდევებულა. ქუჩის მხრდან მოდის ძია მიშა.

მიხეილი. (გახარებული) თო, ჩემს ხათუნას გაუმარჯოსო!...

ხათუნა. (წამოხტება სკამიდან) გაკიმარჯოთ, ძია მიშა! მიხეილი. შეიძლება შენთან დავკდე? ხელს არ შეგიშლი?

ხათუნა. რას ბრძანებთ, ძია მიშა! დაბრძანდით. მიხეილი. (აღება) ახალი რა არის, ხათუნა?

ხათუნა. არაფერი...

მიხეილი. როგორ თუ „არაფერი“, ადამიანს ყოველდღე რაღაცა აქვს ახალი.

ხათუნა. აი, თქვენს ცხოვრებაში რა არის დღეს ახალი? მიხეილი. (გლიძება) ჩემს ცხოვრებაში? არაფერი...

ჩემმა ცხოვრებამ მიზნოს: „სდექ! გეყოფა! შორს შენგან ყოველგვარი სიხალხო“. (უყურებს წიგნებსა და წიგნების ჩანთას) ჰო, მართლა, ალბათ, სახელმწიფო გამოსცდები დაგეწყებათ.

ხათუნა. დიახ, ერთი თვის შემდეგ. მიხეილი. და, მერე ღად აპირებ, ხათუნა!

ხათუნა. (აბოთბობა) არ ვიცი, საით... თუმცა სულ ერთია, სადღე გამეყვანია...

მიხეილი. კი მაგრამ, მამუკა რას იტყვის? ხათუნა. მამუკა? მამუკას რის თქმა შეუძლია? არაფერსაც არ იტყვის. იმას ჩემთვის არ სცალია, ძია მიშა...

მიხეილი. გამარჯობა შენი! როგორ თუ შენთვის არ სცალია?

ხათუნა. (თხრავს) ისე, არ სცალია... სამი დღეა, არ მიხასხავს.

მიხეილი. არ გინახავს?

ხათუნა. დიახ. სამი დღეა, ძია მიშა, და ძალიან ხშირად აკეთებს ასე.

მიხეილი. და შენ გგონია, სხვა შეიყვარა?

ხათუნა. არა, ძია მიშა, ჩვენი ცხოვრება სულ სხვაა. მიხეილი. ვერაფერი გამიბია, რა მოგივიდათ?

ხათუნა. ნუ ნერვიულობთ, ძია მიშა, არაფერი მოგვსვლია და ძალიან ვწუხვარ, რომ არაფერი მოგვსვლია! (გრემულბს იწმერს) ალბათ იმიტომ... (ჩურჩულს)... იმიტომ, რომ ძალიან მიყვარს, ის კი... მიხეილი. რა ის?

ხათუნა. არ ვიცი, ძია მიშა, ალბათ სულელი ვარ, ან არაფერი შემისი მისი საქმეების.

მიხეილი. რა საქმეები აქვს ისეთი, თქვენს სიყვარულს რომ ხელს უშლის?

ხათუნა. (აწვეს თავს და თვალბში უყურებს ძია მიშას) ძია მიშა, ამ ბოლო დროს მამუკას ძალიან იშკითად ხედავ, მე კი შინდა, რომ სულ მასთან ვიყო, ის კი მუხებება „არ შემიძლია შენთან ხშირად ყოფნა, დაკავებული ვარ, პროფესორთან ერთად გემუშაო ლაბორატორიაში“.

მიხეილი. შეიძლება, ასეც არის.

ხათუნა. რომ ვკვირბობ, რას აკეთებთ-შეიქო, ასე მშასუბის „საიდუმლოთა“.

მიხეილი. მადლობა ღმერთს, თუ მას ასეთი საიდუმლო აქვს, რომ არ შეუძლია ანდოს ყველაზე საყვარელ ადამიანსაც კი. (მოხვევს ხელს) დამეწმრებე, ხათუნა,

არსებობს ასეთი საიდუმლოებები. ეს მე კარგად ვიცი. შენ უნდა ამავობდე, რომ შენს მამუკას ასეთი პროფესია აქვს.

მ ა მ უ კ ა. (ცრემლმორეული, ხმის კანკალით) მამაკითე, ძია მიშა, მამაკითე (დგება, აგროვებს წიგნებს და მიიღის სახელი).

მ ი ხ ე ლ ი. (თვალეებით აცილებს) საწყალი გოგონა. იქნებ ატყუებს მამუკა? (ჩაფიქრდება, იღებს ჯიბიდან შილაკს, აშთილებს წაშლას, ჩიღლებს პირში და ჩურჩულებს) ნუთუ ატყუებს (ხელებს შლის), აქ ვეოაფერს გააწყობ, თუ სიყვარული დაიკარგა, ეყე იგი, დაიკარგა რწმენაც... (ისევ ჩაფიქრდება, პაუზის შემდეგ) მე მასსოვს, ავადმყოფობის შემდეგ როგორ მოვდიოდი ამ ეზოში და აი ამ სკამზე ვჯდებოდი. ნაცნობები გადი-გამოდოდონდენ ჩემს წიხ და ვერა მცნობდხენ. ძხელი საცნობი ვიყავი. ვიჯექი ამ სკამზე და ველოდი იმ წუჟს, როდის გაიცილდა ნინო, მე მისი ხანკე მინდოდა... მინდოდა ამებსხა მისთვის ყველაფერი, მსოფლი მებუთე დღეს ვეივროდ მის ნახვას. შემდეგ კი ვანსობდი... არ უხდა მებახა. მას უკვე ჩემს სიყვარულზე გული აცრეუბული ჰქონდა, მე კი მიყვარდა... უსაზღვრად მიყვარდა! დაუკვებოდი როგორც ლანდი... ვიციოდი ყოველი მისი ნაბიჯი! მე კურდულად მოვდიოდი ამ ეზოში, რომ მენახა ჩემი ბიჭი, ჩემი შვილი, რომელიც ბაბუსა გვარზე, ყოროლიანზე იწერებოდა. ალბათ მის პატრესაცამადა. ჩემი ბიჭი იზრდებოდა ამ ეზოში, სხვა მამუკებთან ერთად, დარბოდა აქ, ჯანბრთოელი, ალერსიანი, თავისიანი და სიციცლოთი სავსე... და მან არაფერი იცოდა თავისი მამის, ან თავისი ბაბუსა შესახებ... მერე ნინო გათხოვდა... გული დამწვდა, მაგრამ სადღაც გულში სიხარული ვიგრძენი, რომ მას შეველი ბედნიერი ყოფილიყო (ჩაფიქრდა. გახედა, საათაც ხათუნა წვიდა) ნუთუ მამუკა ატყუებს საწყალი გოგონას...

დ ბ ნ ე ლ ე ბ ა

ყოროლიანების დღევანდელი ბინა. გვიანი ღამეა. ოთახში ბლოას სცემს შეშინებული და ადღევებული მარიაში.

მ ა რ ი ა მ ი. ეს არასოდეს არ მომხდებოდა... თავის ცხოვრებაში პირველად არ დაბრუნდა სახლი ჩემი შვილი... ინსტიტუტში არავინ არის, ალბათ ლაბორატორიაშიც... რომ დარეგო პროფესორთან, რას იფიქრებს? არა, არა, არ შეიძლება... ნეტა რა მოუვიდა, ხომ იცის, რომ ვნერვიულობ და ამაღამ თვალს არ მოხებუჯე? (მასურებლისაკენ) ხომ ხედავ, რამდენი სიმწიურ აქვთ საწყალ დედებს?... ნუთუ ხათუნამ არ იცის, სად არის მამუკა. (იღებს ყურმილს და კრფებს მაიკს) ხათუნა, მამაკითე, შვილი, ასე გვიან რომ გიწვებს, შენ ხომ არ იცი, სად იქნება მამუკა, რა მოუვიდა? (პაუზა. დებს ყურმილს) სულელი, ატირდა, არა, არა, შეუძლებელია, ჩემს თავს რაღაც უბედურება... ის აუცილებლად დამირეკავდა... ძია მიშა მაიკს სად დაიკარგა, ოთხი საათია და სახლში არ არის (მუშტით უბრაზუნებს კედელს) არ არის! ნუთუ მამუკას საყვინელად წაიღოდა... (დადის ოთახში ნერვიულად, ადვილი ვერ პოულობს, საათს უჭურებს) უკვე ხუთის ნახევარია, უნდა გავიქვე, მაგრამ საით?... სად ვიქვებო? (აიღებს პალტოს, გზადგავს იერებს ღიღებს. უკვებ ჩერდება ოთახის შუაგულში, ყურს უდგებს) მოვიდა. მარბის კარებთან და ფართოდ ადებს. ზღვრბლზე დაას მოძლიშარი ძია მიშა და დაღლილ-დაქანცული მამუკა.

მ ა მ უ კ ა. მამაკითე, დედა! დამნაშავე ვარ... მაგრამ საქმე...

მ ა რ ი ა მ ი. რა საქმე.

მ ა მ უ კ ა. ალბათ მამუკეს! ნუ, ნუ ვიკამათებთ ამაზე. რასაც გეუნებები, დამიჯერე, დედა.

მ ა რ ი ა მ ი. ნუთუ არ შეგებლო, დედაჩე, მაინც?

მ ა მ უ კ ა. არ შემძლებო, დედა, არ შემქმელი! არ შეიძლება... ის კი არა, პროფესორმაც ვერ დარგა სახლში.

მარიაში ხმა ვერ ამოიღო, მივიდა მაგიდასთან, დაეშვა სკამზე, თავი ჩაქონდა და მარბი აუცხავახდა დახუნულმა მამუკამ ან გედა და მისხა, მან ოთხი მიტანა ტურთან და ანიშნა, ხმა არ ხედაო. ფართობად შემოვიდნენ ოთახში, დასხდნენ და ელოდნენ მარიაში დამშვიდებას.

მ ა რ ი ა მ ი. (თავი ასწია, ცხვირსასოციტ ცრემლები შეიშმწილა) მამაკითე, ბატონო მიხეილ.

მ ი ხ ე ლ ი. როგორ გვაკრძობათ, რას ბრძანებთ, ქალბატონო მარიაში!

მ ა რ ი ა მ ი. (თავაუწევლი) ქმარი ოშიმ დავკარგე და არ მინდოდა ჩემს ერთადერთ შვილს, რომელსაც ჩემი ახალგაზრდობა შეეწირე, აერჩია ასეთი საშინო პროფესია...

მამუკა მიჩერდა ძია მიშას.

მ ი ხ ე ლ ი. (კვლავ მიიტანა თითი ტურთან. პაუზის შემდეგ) დამშვიდდი, ქალბატონო მარიაში, მამუკას არცოუ ისე საშინო პროფესია აქვს. აბა, რა საშინოა ფიზიკოსობა? (თვლი ჩაუტა მამუკას).

მ ა რ ი ა მ ი. (ობრავეს) ფიზიკოსი, ფიზიკოსი... (შეხედავს მამუკას) ალბათ შვიერი ხარ?

მ ა მ უ კ ა. მეგლივითი მიფერი, დედა! მაგრამ ჯერ სიამოვნებით დავიძინებდი... საშინლად დაღლილი ვარ... (დგება, ხელებს მოხვევს დედას, დაუწყებს კოცნას).

მ ა რ ი ა მ ი. სად იპოვედი, ბატონო მიხეილ (სიყვარულით) ეს არამშადა...

მ ი ხ ე ლ ი. მთელი ღამე ეზოში ვიჯექი, მაინც არ შეძინებოდა...

(მარიაში დგება და გადის სამზარეულოში)
ისევ, ჩვენთვის რომ ვთქვათ, ხომ უნდა დავერგე?

მ ა მ უ კ ა. გუფავებით, ძია მიშა, დრო არ იყო, საშუალება არ მქონდა.

მ ი ხ ე ლ ი. (სიხარულით სავსე თვალეებით უჭურებს მამუკას. უკვებ გაახსენდება) პო, მართლა, ხათუნა? შენ რომ ვეჯავცი ხარ, გააკეთე ისე, რომ ხათუნას არ ღელავდეს.

მ ა მ უ კ ა. ძია მიშა! მე ის მიყვარს, ძალიან მიყვარს, მეტი რა შემიძლება?

მ ი ხ ე ლ ი. ის კი...

მ ა მ უ კ ა. ძია მიშა, დავურეკოთ ხათუნას, ალბათ არც სძინავს, მოვიდეს ჩვენთან (ნომრის აკრფებს და ყურმილს გადასცემს ძია მიშას)

მ ი ხ ე ლ ი. ხათუნა, გამარჯობა! ძია მიშა ვარ... ნუ ღელავ... სასწრაფოდ ჩაიყვი და ჩამოდი ჩვენთან... საქმე მქვს. აბა, შენ იცი... ჩქარა (ყურმილს დებს და თვალს ჩაუჭრავს მამუკას) ახლავე მოიბრუნე. დაღუფონის ზარი.

მ ა მ უ კ ა. (იღებს ყურმილს) დიახ... მე ვარ. რა? პროფესორი? მე?.. ახლა?.. (მირბის კარებისაკენ, მოხერხდება) მამაკითე, ძია მიშა, სასწრაფოდ ლაბორატორიაში უნდა ვიყო. უუსართოდ დედას, რომ წავიდი (მირბის და ისმის კარების ჯახუნი).

მიხეილი. (ალტაცემული დვას სცენაზე მარტო) ნეტავი ვინემ იცოდეს, მა ბედნიერი ვარ დღეს...
 შემოდს მარიაში, ლანგარით შემოაქვს ვახშამი.
 მარია მი. (კარებიდანვე) სად არის?
 მიხეილი. (ხზიარულად იყინის) კვლავ გავეცქიდა!
 მარია მი. სად?
 მიხეილი. (კმაყოფილებით ხელგის იფშენებს) ნუ ბრახობთ, ქალბატონო მარიაში, მადლობა ღმერთის, რომ ნახუკას გამოსწორება უკვე ძნელია.
 მარია მი. (ღხბარე მავიდაყ დადო, დაჯდა) რა ვენა ახლა მე?
 მიხეილი. მე ვერ ვხვდები თქვენი მღელვარების მიუხეხს.
 მარია მი. (ცრემლებით სავსე თვალებით უყურებს ძია მიშას) თქვენ ხომ იცით, ბატონო მიხეილ, რა სინეღლებითან არის დაკავშირებული მათი შუშაობა.
 მიხეილი. ნუ სწუხართ, თქვენ არაფერი გავთ საწერ-ვიკლო. ასეთ სპეციალურ ლაბორატორიებში, უპირველიყო ყოფილას, ფიჭობენ იქ მომუშავე ხალხის უშიშროებაზე, შემდეგ კი საშუალოზე.
 მარია მი. კი მაგრამ, მამუკას ერთ-ერთმა მეგობარმა სულ რაღაც უშიშროებულ შედეგად დაუშვა და რამდენიმე თვე იწვა საავადმყოფოში.
 მიხეილი. საქმეც მავაშია, ქალბატონო მარიაში, შეეღომა არ უნდა დაუშვან. აი, თქვენ ბავშვთა ექიმის ბრანდებით და ხომ შეიძლება მცირეოდენი შეცდომა ბავშვის სიკვდილის ფასად დავიჯდეთ?
 შუშოასკლეოი კარიდან ზარის ხმა ისმის.
 მარია მი. (სწრაფად) დაბრუნდა (გახარებული მიზრბის კარის გასაღებად).
 მიხეილი. (თავისთვის) ეს სათუნაა.
 და ბ ნ ე ლ ე ბ ა

და... საწოლზე წევს მამუკა, თავი ბალიშში აქვს ჩარგული. საათი რკავა ცხრაჯერ. მამუკა არ იძვრის. ისმის ღვიწხებული რკავა შემოსასვლილი კარიდან ბოლოს ვიღაც აღებს კარებს. ხმაშაღლი, გაუგებარი საუბარია. ოთახში შემოდის ძია მიშა და სამი ახალგაზრდა. ორი უღტრამოდურადაა ჩაცმული. პირველი სუსტი და მაღალია, წერილი მუსულმანური წვერით, ეს ნუგზარ ჭულია. მეორე ჩანსეილი, საშუალო სიმაღლას, ცისფრთვალბა — რეო ჩხაიძე. მესამე სუსტი, მომცრო ტანის, სათვლანი. სუფთად ჩაცმული, ჩვეულებრივად და არა ძალიან მოდურად. ეს გვიც კალანიაა.

მიხეილი. (უყურებს მამუკას, ჩურჩლით) ძინავს.
 რეო. არა უნდა, გაველიებთ.
 მიხეილი. კი, მაგრამ, ახლა დაბრუნდა...
 ნუგზარი. ვიცით, ვიცით... (მიდის მავიდასთან, ჯიბიდან იღებს ორ ბითლ კინიას და დგამს მავიდაზე).

ნუგზარი და გვი შლიან სუფრას, აღებენ კარადას, გამოაქვთ თიფშები, სასმისები. თიფშებზე ალაგებენ თავიანთ მოტანილ საუზმეს. ძია მიშას უფრადლებას არ აქცევენ და თავი ისე უპირავთ, თითქოს საყოფარ სახლში არიან. ნუგზარმა და რეომ რაღაც ჭაჭური მელოდის ღლინიც კი დაიწყეს.

რეო. (გამოსწევს მავიდის ყუთს) მგონი ამ სახლში საცობის საძრობი არა აქვთ.
 ნუგზარი. (ძია მიშას) თქვენ ალბათ გვიკვირთ ჩვენი მორუიდდლობა.
 მიხეილი. ო, არა, რას ამბობთ! ჩემი გაკვირება ძალიან ძნელია.

გივი. თქვენ ალბათ მამუკას ახალი მესობელი ბრძანდებით.
 მიხეილი. დიას, ახალი.
 რეო. (ხსნის ბითლს) ჩვენ უკვე მამუკამ თქვენს შესახებ ყველაფერი გვიამბო.
 მიხეილი. რა გიამბოთ? უბრალოდ მაინტერესებს, და თქვა ჩემზე?
 ნუგზარი. თქვა, რომ შესანიშნავი მოხუციყო.
 რეო. არა, მოხუცი არ უწოდებია მას თქვენთვის.
 მიხეილი. არა უშუას, აქ საწყინი არაფერია: მე ნამდვილად მოხუცი ვარ.
 ნუგზარი. (უყურებს მამუკას) გყოფა ძილი, გავაღვიძოთ!
 რეო. მოიცადეთ! მუსიკით... სიმღერით და ცეკვით გაოფიხინოლოთ (იწყებენ სიმღერას და ცეკვას ჯახურ მელიოდისზე და გარშემო უვლიან მძინარე მამუკას საწოლს).
 გივი. (ძია მიშას) თქვენ, რასაკვირველია, გეუცხოვებთ ამ გახრწნილი სუბიექტების ყურება?
 მიხეილი. (ღიმიება) რატომ?... პირიქით, ეს ძალიან კარგია!
 გივი. ღმერთმანი, ისინი მორალურად არცთუ ისე მახინჯები არიან.
 მიხეილი. მე ეს არც მიფიქრია.

ხმაშაღლა სიმღერა და ცეკვა აღვიძებს მამუკას. ჭერ გაღმობ რუნდება. მერე წაოჭდება ლოგინში და მის ვარშემო მოცეკვავე მეგობრებს რომ დაინახეს, სახე სიამოვნებით გაეხადრება...

მამუკა. ბანდიტებო, არ დამაძინეთ, ხომ?
 გივი. ჩვენ სრულებით არ დაგწოლივართ.
 ნუგზარი. (საბანს ხდის მამუკას) აღვი, გყოფა!
 მამუკა. (საცელებით წამოხტება ლოგინიდან, დიანახავს ძია მიშას). მაპატიეთ, ძია მიშა, ესენი ჩემი მეგობრები არიან!
 მიხეილი. მივხვდი, მათ უკვე გამაჩნეს თავი.
 მამუკა. (დიანახავს გაშლილი სუფრა) ბა გარგია, რომ ყველაფერი გაგიმზადებიათ. (ხელი წაავლო შარვალს და პურანგს და გარბის თოაბიდან).
 რეო. სად მუშაობთ, ბატონო მიხეილ?
 მიხეილი. უკვე არსად... პენსიონერი ვარ.
 ნუგზარი. მე კი ვცნებობ, ერთი კვირით მაინც ვიყო პენსიონერი, რას ვიძინებდო.
 რეო. (იყინის) იცით, ბატონო მიხეილ, რატომ არის ნუგზარი ასე გრძელი? დედამისი ამბობს: ნუგზარი აცნარეს გაეს სინებლემი გაზრდილსო. მას უნარი აქვს ღამე იფხიზლოს, დღისით სინებლემი, ჰერმეტულად დაბურულ შენიბონი იმუშაოს და ამიტომ მისი-წრაფვის შისიკენ და გრძელდება.
 ნუგზარი. (რეოს) გყოფა ენის ჭაქელი, ყველას უნდა გაავებინო შენი უკულტურობა!
 გივი. ბატონო მიხეილ, გულახდილად გვითხარით, ხომ გვოვლით თქვენი თაობის ხალხი, ჩვენ, ახალგაზრდობას, განუთარებლად, უნებურ ხალხად?
 მიხეილი. ვინ ფიჭობს ჩვენს ახალგაზრდობაზე ასე?
 ნუგზარი. ყველა... ჩემის აზრით, ყველა. მაგალითად, დედაჩემი ასე ფიჭობს, ბაბუაჩემი და საერთოდ ყველა.
 მიხეილი. (იყინის) ისინი ხუმრობენ, თქვენ კი გყოფათ.

გივი. (რეზუსა და ნუგზარს) მორჩით თქვენს ფილოსოფიას, მოდით, საქმეს შევუდგეთ (ავსებს სასმისებს). შემოდის მამუკა.

მამუკა. დაბრძანდით, ძია მიშა!

მისხილი. გამაღობთ (პატივს).

რეზუს. (აღიო სასმისი) ზაგონო მისხილ, ჩვენ ოთხნი ვიყავით მონაწილეთი, არა მამაკეთი, მონაწილენი კი არა, მოწმენი... ერთ-ერთი დიდი მეცნიერული გამოგონებისა და მე გთავაზობთ, დავლით ერთი აღმინანის სადღერგმელო, ჩვენი პროფესორის სადღერგმელო, რომელიც ცდილობს, ჩვენგან შექმნას სამყაროს სასწაულებების ამომხსნელები და არ რტყენია, რომ ჩვენ მის მოწაფეებად ვითვლებით. სამი თვეა, ჩვენ არ ვიცით ძილი, დასვენება, დალლა, კვირაობით გაუპარსავე დავეივართ. მაგრამ ყოველივენი ვიყავით და ვართ მხნედ, მხიარულად ჩვენ კმაყოფილები ვართ იმით, რომ ჩვენი პროფესორი ჩვენს თვალწინ სასწაულებს ახლავს.

მისხილი. გაუმარჯოს თქვენს პროფესორს, რეზუს!

მამუკა. ძია ნიშა, თქვენი მოწოდონ რეზუს?

მისხილი. მომწონს.

ნუგზარი. აი, რას ნიშნავს გულუბრყვილო კაცი! ეს ნაძირალა მოეწონა.

ოთახში შემოდის მარიამი სანოვაგით დატვირთული ჩანთით.

მარიამი. (დინახავს შიშვას ამხანაგებს, გახარებულად) ჩვენ „პატარა“ გამოგონებლებს გამარჯვება ნუ მოუშვალის დემერთმა!

ყველა ერთად. ჩვენს საყვარელ დეიდა მაროს გაუმარჯოს.

მხირბენე მარიამთან, უკონიან ზელებს, ჩამოართმევინ ჩანთს და მიჰყავთ მაგიდისთან.

მარიამი. (საყვედურით) დილიდანვე დაიწყეთ ლოთობა?

მისხილი. არა, ქალბატონო მარიამ, ახალ გამოგონებას ლოცავენ.

მარიამი. (ძია მიშას) თქვენ უკვე გაყვანილ ამ გიჟებს?

მისხილი. ჩვენ დიდი ხანია ვიცნობთ ერთმანეთს!

რეზუს დეიდა მარიამ, ერთი სასმისი შესვით ჩვენთან ერთად.

მარიამი. (იციანს) რას ამბობ, რეზუს, მე კონიაკის სუნსავე ვერ ვიჭიან (მზრუნველობით რეზუსს) შენი ჯანმრთელობა როგორ არის?

რეზუს. ჯანმრთელი ვარ, როგორც ხარი და როგორც ათი საფორანე ცხენი ერთად.

ნუგზარი. (რეზუსს) მორჩილ ლაყბობას, დეიდა მარიამთან უნდა ვიცეკვო, აბა, მუსიკა!

რეზუს რთავს მაგნიტოფონს, ყველა მღერის ძია მიშას გარდა. ნუგზარი და მარიამი ცეკვებენ, ნუგზარი ტვისტის მავვარს ცეკვას და იჯლანება მარიამის წინ.

მარიამი. ოჰ, რა უცნაურები ხართ, როდის დასერიოშულდებით.

ნუგზარი. დეიდა მარიამ, ჩვენ ზედმეტად სერიოზულენი ვართ. მაგრამ არ სჯერათ ჩვენი. აი, თუნდაც თქვენ, თქვენც კი არ გჯერათ.

მარიამი. (ძია მიშას) როგორ მოგონებთ ჩემი შვილობილები, ხშირ კარგი ბიჭები არიან... მამუკასთან ერთად გაიზარდნენ. ერთად სწავლობდნენ და ერთად გამოდიან ცხოვრების გზაზე.

მუსიკა გრძელდება. ოთახში შემოიჭრება ზარის ხმა.

მამუკა. (გახარებულად) ხათუნა მოვიდა! (გარბის კარების გასაღებად. ცეკვა გრძელდება. ოთახში შემოდის ხათუნა გაზვითი ხელში მამუკასთან ერთად)

ხმები. ხათუნა, ხათუნა.
ბიჭები მიცვალებიან ხათუნას, კონიან და მაგარად იკრავენ მეორედ.

მამუკა. (ათავისუფლებს ხათუნას) აბა, აბა, ვერც ძალიან ნუ კოცნით.

ხათუნა. წაიკითხეთ დღევანდელი „კომუნისტი“? მარიამი. ჯერ არა, შეილო.

ხათუნა. თქვენზე სწერია, დეიდა მარიამ! (კითხულობს). „კეთილი აღამინები“. სპეციალური კორესპონდენტი ტელეგრაფით იცხვებინება მესტიიდან.

მამუკა. (ხათუნას უკან დგას და კითხულობს) „რადიონში მოვიდა მარიამ ფორტოლიანის, და მისი ვაჟი — მანუკა ფორტოლიანის წერილი. ისინი ავაო-მყოფს იწვევენ თბილისში სამკურნალოდ...“ ჩვენზე წერენ, დედა!

მისხილი. წაიკითხე, წაიკითხე, მამუკა!

მამუკა. (განაგრძობს) „წერილმა დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა ჩვენი მთიანი რაიონის ყველა მცხოვრებზე. მათი კმაყოფილება განუსაზღვრელია. ყოველ, როგორც ერთი, დიდ მადლობას უხდის ქალბატონ მარიამსა და მის ვაჟს მისი საველე კონსულტაციის ორგანიზაციისათვის, რაიონის ხელმძღვანელობა ხარჯებს თავის თავზე იღებს“.

რეზუს. არაფერი გეხმის, რა კავშირი გაქვთ ამ ხალხთან?

მარიამი. უცაბედად, თამაზის დროს, ბავშვმა მის მეგობარს თვალი დაუხუთა. ჩვენ მოვიწვიეთ დედა-შვილი, რათა ვუმკურნალოთ ბავშვს.

მამუკა. (აგრძელებს კითხვას) „ზღვ გვიცი გულბანი დედადთან ერთად გაუმჯობესდება თბილისში, ფორტოლიანისთან ოჯახში...“

ისინი ზარის ხმა მამუკა წუვეს კითხვას და გარბის კარების გასაღებად.

მამუკა. (გზადაგზა ხსნის დეკემას და კითხულობს) „მოვეგებზავრებით ქუთაისის მატარებლით, ვგაზინ მე-ხუთე, ადგილობრივი შვიდი ოა რვა. თბილისში ვიქნებით პარასკევს, დილის ცხრა საათზე. გულბანების ოჯახში“.

მარიამი. ოთახი უნდა მოვაშვადლოთ სტუმრებისათვის. მისხილი. ჩემი აზრით, ბიჭი სადღერგდან პირდაპირ საავადმყოფოში უნდა წაიყვანოთ.

რეზუს. მეც წამოვალ სადღერგზე.

ნუგზარი. ჩვენ ყველანი წამოვალთ.

ხათუნა. ოჰ, რა კარგი იქნება, ბიჭო რომ მხედველობა დაუბრუნონ!

კვლავ ისინი ზარის ხმა, მამუკა მიდის კარის გასაღებად.

მისხილი. მორჩა, ქალბატონო მარიამ, დღეიდან თქვენი მოსვენება აღარ იქნება!

მარიამი. (იციანს) არც თქვენ გეძნებათ მოსვენება ჩვენს გამო, ბატონო მისხილ.

მისხილი. ბედნიერად ჩაეთვლიდი ჩვენს თავს, თქვენგან მოსვენება თუ არ მქნება.

შემოდის მამუკა.

მამუკა. ძია მიშა, თქვენთან არიან. მისხილი. (გაკვირვებული) ჩემთან? მამაკეთი, ბოდიშს ვიხდი (გადის).

მამუკა. (თვალეზით აცილებს ძია მიშას, შემდეგ მიბრუნდება დღისკენ და მიმართავს).
 დედა, გენერალ კახიძეს კითხულობენ.
 მამუკა. სულ სამი არიან, აქედან, ჩემი აზრით, ორი უსცივლია.
 რესო. გენერალი! ჩვენ კი, როგორ ვიქცეოდით!
 ხათუნა. მე ვხვდებოდი...
 მამუკა. (არ აცლისს) რას ხვდებოდი?
 ხათუნა. იმას, რომ ძია მიშა...
 კაჭუე კაჭუნის ხმა ისმის.
 მამუკა. მობრძანდით.
 შემოდის ძია მიშა, აუღვებულობი.
 მიხეილი. ქალბატონო მარიამ, მავაკითე... მეგობრები მესტუმრნენ... თუ შეიძლება, სასმისები და თევზები მათხოვოთ.
 მარიამი. ინიებთ, ბატონო მიხეილ (დაფეხვრდება).
 რესო. აბა, ჩქარა ჯარისკაცები, მოვემსახურებ გენერალს (იღებს კონიაკის გაუსხნელ ბოთლს, საუზრეს, დაღარჩენებს თევზები და სასმისები მიაქვთ გასასვლელი კაბებისაკენ).
 მიხეილი. აი, როგორ გაწუხებთ მოსუყვანარი მესო-ბელი.

დაბნელება

იგივე ოთახი. მაგიდასთან წის ხათუნა და მეცადინეობს. მაგიდა სახევა წიგნებით. ისმის კაკუნი.

ხათუნა. მობრძანდით.
 ოთახში შემოდის ძია მიშა.
 მიხეილი. მარტო ხარ, ხათუნა?
 ხათუნა. (გულმოსული წამოხტა ადგილიდან) თქვენ ხომ გითხრას არ ადგეთო, რატომ ადგიეთ?
 მიხეილი. არაფერია, ხათუნა, არაფერი არ მომივა...
 ხათუნა. კი, მაგრამ, ექიმის ხომ გითხრათ, რამდენიმე დღე მაინც არ უნდა ადგეთ ლოჯინიდანო (მაკას უსინჯავს).
 მიხეილი. მაჯისციემა კარგი მაქვს, მშვიდი, თანაბარი...
 ხათუნა. (შემიზებული) პირიით, თქვენ აუცილებლად უნდა დაწვეთ, ძია მიშა, წამალი ერთ საათში იქნება და მე მოვიტანო.
 მიხეილი. ნუ ღელავ, ხათუნა (ხელს ნიკაში მოკიდებებს) თავს საველებით კარგად ვგრძნობ. მაჯისციემას ყურადღებას ნუ მიაქცევ. შენ ეს მითხარი, მამუკა დაბრუნდა?
 ხათუნა. არა, ისინი ყველანი საავადმყოფოში არიან. ისე ვნერვიულობ, ძია მიშა, ვერ წარმოიდგენთ.
 მიხეილი. მეც ვნერვიულობ. (ხუმრობით) თუმცა ჩემი ნერვიულობა არ შეიძლება.
 ხათუნა. დიან, არ შეიძლება... მე დამიტოვეს სასლში, რომ თქვენ მოგხვდით, თქვენ კი ოთახებში დასვირნობთ.
 მიხეილი. რატომ ოთახებში? ახლა ქუჩაშიც გაჯალ.
 ხათუნა. (წამოიკვილა) ხომ არ გაჩივდით? (შერყვება, თავი დახარა) მავაკითე, ძია მიშა, მაგრამ ეს ნამდვილია და შეიძლება. რა ვინდათ ქუჩაში?
 მიხეილი. სუფთა ჰაერი მინდა ჩავისუნთქო.
 ხათუნა. (ბრძანების კილოთი) წადით ახლავე და დაწვით. უკიდურეს შემთხვევაში...
 მიხეილი. რა, უკიდურეს შემთხვევაში?
 ხათუნა. (იყინის) მილოცის გამოუძახებელ!
 მიხეილი. (მოისვამს ხათუნას გვერდით, მოხვევს ხელს და უყურებს თვალეზში) ხარ თუ არა ჩემი შვილი-შვილი?

ხათუნა. ვარ, ძია მიშა.
 მიხეილი. ციყვარს მამუკა?
 ხათუნა. (თავს მიაყრდნობს ძია მიშას გულზე, თან ჩურჩულებს) ძალიან... ძალიან...
 მიხეილი. (გმაყოფილებით თავზე ხელს უსვამს ხათუნას) კარგია, როდესაც ძალიან...
 ხათუნა. (უცბად თავი ასწია) ძია მიშა! ჩვენ ყოველთვის ვვამართებ იმის შესახებ, თუ ვინ ხართ თქვენ.
 მიხეილი. მე?.. მე მიხეილ კახიძე.
 ხათუნა. არა... ეს კი არ მინდოდა შეკითხვა...
 მიხეილი. ა-ა-ა, ესე იგი, გინდოდა გვეცხია, ვინა ვარ მე.
 ხათუნა. (მიამბრტყლ) დიან.
 მიხეილი. როგორ გითხრა... მე ვარ კომუნისტი.
 ხათუნა. აპა!
 მიხეილი. ყოფილი ჩეკისტი. თუმცა ყოფილი ჩეკისტი არ არსებობენ, ხათუნა. ჩეკისტი ყოველთვის ჩეკისტია, უკანასკნელ ამოსუნთქამდე!.. კიდევ, სამხედრო ვარ, ვიბრძოდი ესპანეთში. ნაწილობრივ დიპლომატიც ვიყავი, ჩემი ვიკონა... ვფლობ ოთხ ეზას. ცხოვრება მიხდებოდა ინგლისში, გერმანიაში, ესპანეთში, ისე კი გავიხარე თბილისში (ჩურჩულით) ჩვენ შორის რომ ვთქვათ, ამ ეზოში.
 ხათუნა. მართლა? რა კარგია!
 მიხეილი. ესე იგი, თქვენ ჩემს გამო კამათობდით?
 ხათუნა. ძალიან ბევრს... ძია მიშა.
 მიხეილი. კარგი. რახან ასეა, ამ საღამოს მოდით ჩემთან შენ და მამუკა და მოვიყვებით ყველაფერს ჩემს შესახებ, რაც კი გამახსენდება. მხოლოდ მარტო თქვენ...
 ხათუნა. მე და მამუკას ძალიან გვიყვარხართ, ძია მიშა.
 მიხეილი. მადლობელი ვარ თქვენი... (დგება, აგოცებს ხათუნას).
 ხათუნა. (უცებ, გაბრაზებული) ახლა კი წადით და დაწვით! წინააღმდეგ შემთხვევაში საავადმყოფოში დავრეკავ და მამუკა მოვა.
 მიხეილი. საინტერესოა, როგორ არის ჩვენი ავადმყოფი?
 ხათუნა. ალბათ, მალე მოვლენ და ყველაფერს გავიხებთ.
 მიხეილი. მანამ მე წავალ, ცოტა ხანს ჰაერზე დაგჯდები. ეს კი მამუკას გადავიცი (იღებს ჰაიდიან პატარა ყუთს და წერილს).
 ხათუნა. წამალი?
 მიხეილი. წამალი მე უკვე მივიღე (გაღის).
 ხათუნა. (ხსნის ყუთს და იქიდან იღებს მამაკაის თქროს საათს, გაკვირვებული იყურება კარებისკენ, საითაც ძია მიშა გავიდა. სწრაფად დებს საათს ყუთში. ახლა დაუბრუნდა კონვერტიდან იღებს წერილს და კითხულობს) — „ჩემო ძვირფასო მამუკა! მთელი ჩემი სიმძირფე ეს საათი და ძვირფასა ჩემთვის არა მიტკომ, რომ ოქროსია, არა... როცა წაიკითხავ წარწერას საათზე, მიხვდები, თუ რატომ არის იგი ძვირფასი ჩემთვის. მე მინდა, ყველაზე ძვირფასი, რაც კი გამაჩინა, შენი იყოს, მამუკა...
 მიხეილ კახიძე — შენი ძია მიშა...
 (ხათუნა სწრაფად ხსნის საათს და კითხულობს წარწერას „მიხეილ კახიძეს, რველუციის ჯარისკაცს. ფილიქს ძერქინსკი“).
 (ხათუნა ფრთხილად დებს საათს ყუთში და ერთხანს გაიგებელი უხს).“

დაბნელება

იგივე ეწო. ძია მიშა ზის ჩვენს ნაცნობ სკამზე და მშვიდად იუღრება მაყურებელთა დარბაზისკენ. ფიქრობს რაღაცაზე, ხელებს შლის და თავისთვის იღიბება. ეწოში შემოდის სათვალთან მიხედვით. ძია მიშას ფეხს ხმა შემოსემება, შემობრუნდება და უშაღ სერიოზულ სახეს მიიღებს.

მიხეილი. ა-ა-ა, რაფიკ! დაჯექ, ძველო, გაიძვერავ, დაჯექი!
სათვალთან მიხედვით. გამარჯობა, „ნიკოლაევიჩ“!

მიხეილი. გაგიმარჯოს რა მამის სახელით დამიწყე მომართავ? დაჯექი...
სათვალთან მიხედვით. ძალიან ბევრი საქმე მაქვს, სახლში მყოფი ვიყავი.

მიხეილი. სტყუი, არავინ არ გელოდება, მანდ იჯექი, შენთან საუბარი მაინტერესებს.
სათვალთან მიხედვით. რასაკვირველია, საინტერესოა.

მიხეილი. სახიზღარი კაცი ხარ, რაფიკ, სახიზღარი... შენ ჩემს ახალგაზრდობას მავონებ და ამიჭოვ მიწნა შენთან საუბარი... როცა თვალებს დაგხუჭავ და შენს ლაპარაკს ვისმენ, მამაშენ ხანიკას ხმა მაგონდება... ზუსტად ხანიკას ხმა...
სათვალთან მიხედვით. ძალიან, ძალიან გამახარე... კარგია, რომ მამას ვაღიარე.

მიხეილი. (თავისთვის) კმ... „კარგია რომ მამას ვაღიარე“.
სათვალთან მიხედვით. სად უფროსობდი, „ნიკოლაევიჩ“? ქალაქში იმ დღიდან რომ აღარ ჩანდი. ერთხელაც არ შემხვედრიხარ.

მიხეილი. დიდხანს არ ვიყავი თბილისში: ხან მოსკოვში ვიყავი, ხან ლენინგრადში, ხან შორეულ აღმოსავლეთში, ხან დასავლეთში და საერთოდ ყველგან, სადაც კი სინდელე იყო.

სათვალთან მიხედვით. პა, პა, პა, დიდი წვალება ვაკლებ გამოვლილი, „ნიკოლაევიჩ“, დიდი.
მიხეილი. და ბოლოს, ომმა შიგ ბერლინში მომიწვრო, მტრების ბუნავში.

სათვალთან მიხედვით. ბუნავში? ვაა, რატომ არ დაგზავნიხარ მერე?...
მიხეილი. (უყურებს თვალეში დაცინებით) არ დამხვრიტეს... შენ ჯინაზე არ დამხვრიტეს, რაფიკ!

სათვალთან მიხედვით. სულ გერე მასხარობ, „ნიკოლაევიჩ“, აი!
მიხეილი. პო, სულ ვხუმრობ, ვხუმრობ... ასეა ჩემი ცხოვრება... ხან დასავლეთი, ხან აღმოსავლეთი, ხან თვით ემშაკის თათებით... და ბოლოს... — პენსია და ეს სკამი!... დიდი ხნის ნაცნობი სკამი... უცეკარ შენს გვერდით, რაფიკ და ვიკონებ განვლილ დღეებს.

სათვალთან მიხედვით. მაინც კარგი მოხუცი ხარ, „ნიკოლაევიჩ“.
მიხეილი. კმ... „მაინც კარგი!“ სტყუი რაფიკ, სტყუი. ვინცნა ბა შვილიცა ხარ. რომ შეგეძლოს, სიამოვნებით დაახრჩობდი ამ „კარგ მოხუცს“ საკუთარი ხელებით... მაგრამ, შენი უბედურება ისაა, რომ არ შეგიძლია!

სათვალთან მიხედვით. (სკამიდან დგება) მადლობელი ვარ! მეტი შენი მოსმენა აღარ მსურს (გაჯერებულად). რა ემშაკად დაბრუნდი ჩვენს სახლში.
მიხეილი. (სტკაპა ხელი) ნუ ჯავრობ, რაფიკ, ვიხუმრე! დაჯიტი, ვიხუმრე, ხომ ხედავ, რომ ვიხუმრე!...
ეწოში შემოდან პარიაში და მამუკა

მარიამი. (დინანა ძია მიშა და გულმოსულად მიმართა) ვინ მოგცათ ქუჩაში გამოსვლის უფლება, ვინ?

მიხეილი. ვინ და სათუხამ. ისიც ხომ ექიმია. ერთ თვეში უკვე ექიმი იქნება. მავა გამოსინჯა, წამალი დამალევიხა და მითხრა „ახლა უფლება გაქვთ სუფთა პაჩერზე გაისეირნოთ“. მეც ავდექი და წამოვედი. გელოდებით მოუთმენლად, ძალიან მაინტერესებს მიტის ამბავი. როგორ ვერძობს თავს?

მარიამი. ყველაფერი როგოზე, ბიჭი უკვე ხედავს. სათვალთან მიხედვით. (ფოსხუკი) გამარჯობა, ქალბატონო მარიამ, გამარჯობა, მამუკა.
მარიამი. მაგონებ, რაფიკ.

სათვალთან მიხედვით. (თვალთმაქცურად იღიმება, თან თავს აქნევს) ღმერთი, ღმერთი გადაგიხდით. ქალბატონო მარიამ, ამ სიკეთეს.

მიხეილი. (ემშაკურად უყურებს სათვალთან მიხედვით თვალეში, შემდეგ მუერას მარიამზე გადაიტანს) ღმერთი... რასაკვირველია, გადაუშდის.
მარიამი. ბატონო მიხეილ, წამობრძანდით ჩვენთან, ჩაიწე გატყობე.

მიხეილი. დიდი სიამოვნებით, ახლავე მოვალ, ოღონდ, ჯერ საზოგადო საქმეები მაქვს გადასაწყვეტი ჩემს კოლეგასთან ჩვენი ეზოს შესახებ.
მარიამი. გელოდებით.

მარიამი და მამუკა ვაღიან.
მიხეილი. (აცილებს მათ თვალეში, შემდეგ მოუბრუნდება სათვალთან მიხედვით), როგორ მოგწონს? აა, რას იტყვი, ჩემი მეზობლებია.

სათვალთან მიხედვით. კარგი ხალხია. ხუმრობა? მათგანზე ვაწუხებ ვერე!
მიხეილი. შენ კი?... რას ამბობდი? გაისხენე, რას ამბობდი!

სათვალთან მიხედვით. მე ხომ ბაბუაზე, ზურაბ ჟორჯიანიანზე ვამბობდი. (ემშაკურად) ალბათ არ დაგეწყვიტია ისინი, არა? (მირიანა ძია მიშასთან არ უყრბი ერთრულება) ალბათ ნინოც გახსოვს? ე, ე, გახსოვს „ნიკოლაევიჩ“, გახსოვს.
მიხეილი. (ჩუმად, აუღელვებლად) წადი, რაფიკ... თორემ ღმერთს ვფიცავ... წადი... სათვლებანი მოხუცი უხმო მდის.

(ძია მიშა მიეყრდნო სკამის ზურგს და განავრობს ჩუმად) „ალბათ ნინოც გახსოვს, არა?“ (ხელები გაშალა, თავი უკან გადასწია, გაიღიმა, თვალეში დახუჭა და ჩურჩულეებს) ნინო... ნინო...

სახლთან გამოიბის მამუკა, შეხედავს ძია მიშას და მივარდება მასთან.

მამუკა. ძია მიშა!
ძია მიშა არ პასუხობს.

(მამუკა უტყუროს ძია მიშას მომღიმარ სახეს და ჭიონია ძინავსო, ჩუმად ეუბნება) ძია მიშა... (გული აუტყულებს) ძია მიშა! (ხელს კიდებს, ანჯარევს) ძია მიშა!

ძია მიშა მკვდარია

(მამუკამ სტაკა ხელები მხრებში, ანჯარევს, თან ხმამაღლა ყვირის) მიშეღეთ! მიშეღეთ! დღეა! ძია მიშა!... ძია მიშა!...

(მამუკა ვარბის და ისმის მისი ყვირილი) ძია მიშა!

სამაზე ხელეგაგულილი ძია მიშა ზის და მის სახეს ბედნიერი ღიმილი გადაჰკვრია.

ფარდა ნელ-ნელა იხურება

გაღმოსაქრულა თინანო მღვიანვა